

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA NĚCISTÉ A JEJICH PŘÍBUZNÍ

cena 30 Kč

ročník 95

9 / 2019

Evangelický měsíčník

- 8 Někisté jako naděje církve
- 11 Pokřtěn bez razítka
- 23 Strategické plánování ve Skotské církvi
- 38 Speciální školy Diakonie znovu vítají své žáky

Pro osoby
s handicapem!

Máš chuť pracovat?

Tvůj handicap Tě
omezuje?

Přijď k NÁM!

Máme volné pozice v Brně i v Praze

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7 Biblická úvaha – *J. Hofmanová*
- 8 Něcisté jako naděje církve – *J. Pechar*
- 11 Pokřtěn bez razítka – *J. Hoblík*
- 13 Bezkonfesijní vyznavačství
– *J. Hoblík*
- 15 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 23 Strategické plánování
ve Skotské církvi – *A. Csukás*
- 25 Hutné a chutné ohlédnutí z Noslavi
- 26 Za krajany do Husince a Stroužného
– *M. Kitta*
- 30 Zázraky se dějí – *T. Jun*
- 34 Píseň začíná žít teprve tehdy, když se
zpívá – *E. Jelinek*
- 37 Bůh první slovo má – *L. Moravetz*

DIAKONIE

- 38 Diakonické školy znovu vítají své
žáky – *A. Šůra*
- 41 Výtěžek a cíl letošní Postní sbírky
Diakonie

SLOVO

- 42 Vztahy a nevztahy na pokračování
– *M. Vymětal*
- 44 Odvaha dívat se zpátky
– *L. Ridzoňová*
- 46 Příběhy z Korfu českýma očima
– *D. Ženatá*
- 47 Dětství vysoko v horách
– *O. Pikousová*
- 49 Poslední slovo – *Š. Brodský*

ÚVODNÍK

Něco je nad námi

V minulém čísle jsme se ptali, zda církev dává člověku něco do života. Církev jako instituce i církev jako odraz vztahu k Bohu, k lidem kolem i k sobě samému. Dnes se posuneme dál: Co znamená bezkonfesijní křesťanství nebo ještě obecněji víra v něco? Kdo jsou „něcisté“? A jak prožívají, že je cosi tajemného nad námi, cosi mezi nebem a zemí?

Z křesťanského hlediska to dotahuje zcela lapidárně autorka biblické úvahy: Je tu něco nad námi? Ne, je to lepší! Ne něco, ale někdo; dokonce ten, kdo se za námi vydává. Oslovuje nás, volá jménem. Doprovází nás a proměňuje naši cestu svým požehnáním.

V rubrice *Moje církev* přinášíme první ze série příspěvků, kterými si chceme připomenout 30 svobodných let od sametové revoluce, pak také další rozhovor z ústřední církevní kanceláře o práci pro církev a kaleidoskop povětšinou prázdninových příspěvků ze sborů. *Diakonie* připomíná, že v šestnácti speciálních školách přivítají začátkem školního roku přes čtyři stovky žáků.

Velká událost je otevření zbrusu nové základní školy v Brně-Židenicích, sedmé školy Evangelické akademie, zřízené Českobratrskou církví evangelickou. Má název Filipka – škola příběhem a její slavnostní otevření se událo v době, kdy Český bratr číslo 9 byl již v tisku, takže na reportáž se můžete těšit v příštím čísle.

Milí čtenáři, po létě a prázdninách vám přeju odhodlané vykročení za dalšími povinnostmi a inspirativní čtení.

Daniela Ženatá

Třicet let svobody na webu

Děkujeme za zaslání příspěvků k třicátému výročí sametové revoluce. Přidáváme je postupně na www.30svobodnychlet.cz, webové stránky, speciálně k tomu vytvořené.

Už před létem se poslala do sborů výzva, aby děti nebo mladí lidé natočili video o svobodě. O tom, zda má smysl za ni bojovat, či o hrdi-
nech, kteří se jakkoli o svobodu zasadili a děti je znají ze svého okolí. Výzva stále platí a těšíme se, že krátké natočené příspěvky, nahrané na Instagram, Youtube nebo Facebook, najdou své místo na tomto webu přes odkaz, zasláný na info@30svobodnychlet.cz.

Na webu již najdete dokumenty z listopadových dnů roku 1989, kdy zasedal 26. synod Českobratrské církve evangelické a jednání bylo 17. 11. večer přerušeno příchodem účastníků demonstrace na Národní třídě. Synod pod vlivem autentických svědectví ihned reagoval, intervenoval u nejvyšších představitelů komunistického státu a do společnosti vyslal odvážné poselství.

V sekci *Příběhy 89* shromažďujeme příspěvky ze sborů a dalších míst, kde se tehdy tvořily dějiny. Podělte se s ostatními o své vzpomínky!

Připomínka obětí romského holocaustu

V předvečer Památného dne romského holocaustu, ve čtvrtek 1. srpna, se před budovou žižkovského komunitního centra „Žižkostel“ sešly desítky lidí, aby připomněly romské oběti druhé světové války.

Faráři z Českobratrské církve evangelické a Církve československé husitské Mikuláš Vymětal a Zdeněk Breň přečetli ze stovek dětí, které zemřely v koncentračním táboře v Letech u Písku, jména třinácti z nich. Nejmladšímu, Maxmiliánu Růžičkovi, byl přítom pouhý měsíc. Děti i dospělí zde umírali především hladem a na nemoci z podvýživy.

Za každé přečtené jméno zahynulého dítěte zapálily přítomné děti svíčku. „Připomínáme si tyto děti, které zemřely už dávno, abychom

se ujistili, že ani Bůh na ně nezapomněl,“ dodal k tomu Mikuláš Vymětal. Další svíčky pak hořely symbolicky i za ostatní oběti násilí na celém světě.

V noci z 2. na 3. srpna 1944 zavraždili nacisté v plynových komorách koncentračního a vyhlazovacího tábora Osvětim-Březinka téměř 3000 Romů a Sintů. Celkový počet obětí romského holocaustu se jen stěží odhaduje. Další byli zavražděni v jiných koncentračních táborech, pohřbeni do masových hrobů. Romové z celé Evropy si proto tento den připomínají.

Konec prázdnin ve Filipce

Filipka – škola příběhem, církevní základní škola v Brně-Židenicích, přivítala v pondělí 2. září své první žáky. Škola se v hlavě iniciátor-

ky Ruth Konvalinkové rodila dlouho, podařilo se získat všechna povolení a poslední rok se přetavil v konkrétní přípravné práce. Konec prázdnin byl pro tým pedagogů a paní ředitelku Konvalinkovou náročný. Bylo potřeba dokončit všechny úpravy, úklid a přípravu tříd. Během jara a léta se některé stavební a řemeslnické práce zpozdíly, do toho vpadla havárie vody na již zrekonstruovaných záchodech.

Naštěstí se našlo mnoho ochotných dobrovolníků jak z řad rodičů žáků, tak z partnerského sboru Českobratrské církve evangelické v Brně-Husovicích nebo i z církevního ústředí, odkud přijelo na dvoudenní brigádu pět žen. „Něco ještě zbývá dokončit, ale okna jsou umytá a natřená, podlahy naleštěné a koberce vyčištěné,“ řekla organizátorka pomoci, koordinátorka škol

Evangelické akademie Helena Wernischová. „Rozestavit ve třídách nábytek a lavice, připravit pomůcky a dokončit výzdobu se do začátku školního roku určitě podaří,“ dodala v okamžiku, kdy do konce prázdnin zbývaly ještě téměř dva týdny, ale každým dnem byla očekávána kontrola z hygienické stanice.

Filipka nabízí alternativní vzdělávací program pro žáky prvního stupně. V každé třídě se budou učit nejen prvňáci, ale i starší děti, které budou těm malým pomáhat. Každou třídu povedou dvě učitelky a jedna asistentka, počítá se s dětmi s handicapem a dětmi se slabším sociálním zájemím. Jeden den v týdnu bude vyhrazen výuce venku, což určitě potěší ty děti, které v předškolním věku navštěvovaly lesní školky.

Zřizovatel Filipky jakož i dalších šesti škol Evangelické akademie je Českobratrská církev evangelická. Více na www.skolafilipka.cz

aktuality připravila **Daniela Ženatá**

TÉMA: NĚCISTÉ A JEJICH PŘÍBUZNÍ

*Já jsem Hospodin, tvůj Bůh;
já jsem tě vyvedl z egyptské země,
z domu otroctví. (Ex 20,2)*

modlitba

Hospodine můj Bože
vedeš do svobody
nemusím ale jít
když nechci

Hospodine můj Bože
není z otroctví i jiná cesta
než ta tvoje úzká
co vede pouští?

Hospodine
budeš můj Bůh
i když nepůjdu
zrovna s tebou?

Hospodine
ale já chci
abys byl můj Bůh
pomoz mi věřit

modlitba Lenky Ridzoňové

výtvarné řešení: Magdalena Plíšková

„Někdo“ je tu s námi

Hospodin řekl: „Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem.“ A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný. Jakmile jej Elijáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně. Tu mu hlas pravil: „Co tu chceš, Elijáši?“ (1Kr 19,11-13)

Docela slušný výkon; čtyřicet dní a nocí byl Elijáš na cestě. Předtím se ale ještě angažoval v politice, rázně se vypořádal s pohanskými proroky a taky se hodně modlil. Modlil se tak, že se probral syn vdovy ze Sarepty, který už přestal dýchat. Modlil se tak, že Hospodin seslal oheň, který spálil promáčenou oběť, a tak, že se po dlouhém suchu a hladu konečně „nebe zachmuřilo, vítr přihnul mraky a spustil se silný déšť“. Elijáš by se nám hodil i dnes. Chcete-li vidět a slyšet, jak se to má s tím „někým či něčím nad námi,“ chcete-li poznat, co je zač ten Hospodin, zeptejte se Elijáše. Zdá se, že by mohl vyprávět.

Zdá se, že Elijáš si nemohl stěžovat na to, že by Bůh v jeho životě nebyl anebo že ho Bůh nezná a neslyší. Někdo tu byl. Jednal. V ohni a dešti, v podivuhodných přírodních úkazech, v daru života, v zázračném uzdravení, v modlitbách. Právě tam my lidé tušíme a hledáme „něco nad námi“... a právě tam také to „něco“ často postrádáme. Ale v Elijášových příbězích tohle „podivuhodné božské“ nechybí.

O to víc překvapí setkání na Chorébu, které je úplně jiné. Skoro jako negativ všeho toho, co se od božstva čekalo. Elijáš, zkušený Boží služebník, se totiž po všech těch velkých událostech a výkonech ocitl na útěku; vyčerpán a přemožen samotou si přeje zemřít. Ustnout pod trnitým keřem a už se neproбудit. Ano, i v životě těch, kteří už nějak Hospodina znají, takové chvíle přicházejí. Tíha. Ztráta. Pocit zmaru. Vyčerpání. Zrada. Nemoc či bezmoc.

Elijáš je v pustině a na pouti, ježž smysl není moc jasný.

Co je v takové chvíli platný vítr, rozervávající hory a skály? Co je platné zemětřesení a spalující oheň na Boží hoře?

Ale Elijáš uslyšel hlas tichý, jemný. Poznal Hospodina tehdy, když se s ním setkal jako s tím, který neděsí, nezhání do kouta, nevlamuje se násilím, a přece je tak mocný, že tvoří novou cestu.

Je tu „něco nad námi“? Něco skrytého mezi nebem a zemí? Ne, je to lepší! Je tu s námi někdo, kdo se k nám vydává tak přítomně, blízce a živě, jako

když zazní hlas. Oslovuje. Dává se poznat Slovem, vztahem. „Co tu chceš, Elijáši? Slyším. Čekám na tebe. Počítám právě s tebou. Jsem s tebou.“

Někdo se na tebe ptá, slyší a přijímá tě, proměňuje tvou cestu svým požehnáním, milý Elijáši, milý čtenáři. V lásce se vydává tobě, aby tě osvobodil a vedl do společenství svého lidu. A právě podle toho se taky jeho hlas dá poznat: ozval se v Kristu Ježíši a jeho ozvěna, jeho Duch, se ozývá i pro nás, pro náš život, pro naši společnost, politiku, svět...

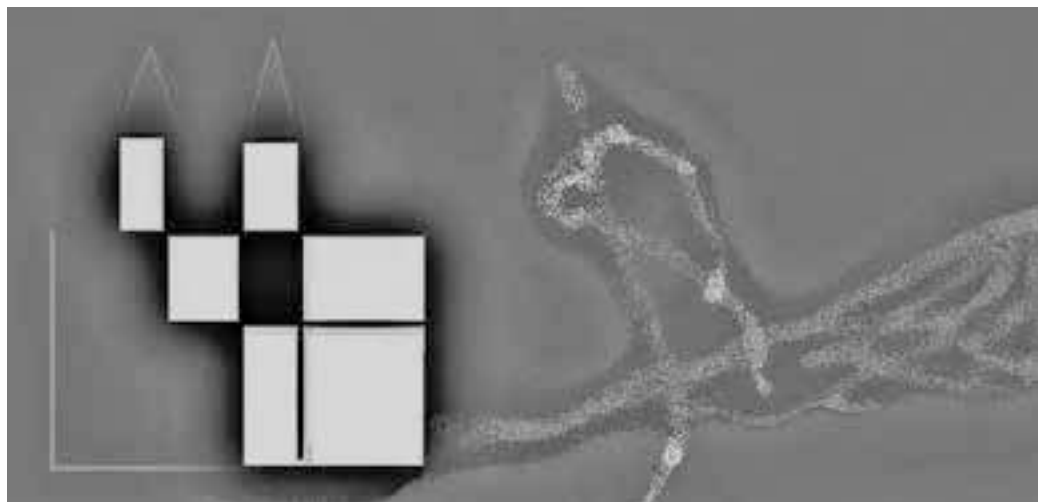
Jana Hofmanová, farářka v Brně I.

Něcisté jako naděje církve

Hledači bez konkrétní církve

„Něcisté“ a „něcismus“ jsou pojmy, které vymyslel profesor Halík. Tento náboženský směr má velmi jednoduché vyznání: „Existuje něco mezi nebem a zemí“; eventuálně „Něco je nad námi“. Takový člověk se nehlásí k žádné konkrétní církvi. Svobodně se ale účastní či neúčastní čehokoliv, co určitá církev nabízí. Oceňuje, že církve (na rozdíl od ateismu) hájí jisté principy, ale zároveň vnímá podstatnou část její teorie i praxe jako přebytečný balast či dokonce škodlivou přítěž.

To ale není žádná novinka. Když se podíváme do Lukášova evangelia a Skutků apoštolských, setkáme se zde se zajímavým fenoménem *sebomenoi* či *fobumenoi ton theon* – bojící se Boha, bohabojní. Těžko soudit, jestli to není jen Lukášův vykladačský koncept, ale stojí za to přemýšlet v této souvislosti o příbězích lidí, jako byli setník v Kafarnaum (L 7,5), obchodnice s purpurem Lydie (Sk 16,14), Justus (Sk 18,7) a pak především setník Kornélius (Sk 10–11). Před misí mezi

Vzpomínám na paní, která žádala, aby její vnučka mohla chodit do kostela na schůzky dorostu, protože viděla, jak se tam děti k sobě chovají hezky. Jen žádala, aby to nebylo moc „o bohovi“, to že holka fakt nepotřebuje. Právě tak církevní školy netrpí nedostatkem studentů a církevní sociální zařízení nedostatkem své klientely; aniž by se dotyční hlásili k aktivnímu životu v církvi. Mezi snoubenci, které já oddávám, je „lid kostelový“ ve výrazné menšině. Mezi kvantem motorkářů, kteří za mnou přicházejí na začátku sezóny do kostela pro požehnání, bych ty, kteří se tam objeví i jindy v roce, spočítal na prstech jedné ruky.

tak říkajíc „čistokrevními“ pohany (Pavel na Areopágu) tu podle shody většiny současných badatelů byla misie mezi těmito bohabojnými.

Přitažlivost i nepřitažlivost židovství

Již dávno před příchodem Pána Ježíše zaujalo židovství řadu pohanů, ale spíše jako etický monoteismus než jako soubor kultických předpisů. Nekontovertovali k židovství! Věřit v jednoho Boha a chovat se k lidem slušně – to ano. Fascinovaně hleděli třeba na židovský sociální systém a jeho péči o sirotky a vdovy, pohřební bratrstva atd. Ovšem obřízka, obětní předpisy, nečisté potra-

viny – to už pro ně nebylo. To byl už právě ten přebytný balast či dokonce škodlivá přítěž.

Mezi těmito lidmi pak začínala prvokřesťanská misie. Petr u Kornélia, Barnabáš v Antiochii či s Pavlem na misijních cestách – všude, kam přišli, oslovovali tuto skupinu lidí, kterou židé celkem opovrhovali. Zvláště jeruzalémští. Jenže pro tyto neobřezance byla zvěst o Kristu skutečné evangelium. Radostná zvěst o tom, že to, co se jim na židovské víře líbilo, platí, a balast, který je odpuzoval, je v Ježíši překonán. Svědectví křesťanů do jejich života vneslo světlo, po kterém toužili.

Přeskočme o dva tisíce let dále

S něcisty máme potíž. Těm totiž připadá jako zbytečný balast spousta prvků křesťanské teorie i praxe. A dávají to zhusta dost ostentativně najevo. Bez servítků odsuzují příběhy i jazyk, když zkrátka nerozumějí. Celá staletí křesťanských dějin jim splývají do pojmu „temný středověk“ a paušálně je zavrhnou. Do uší bije, jak evangelickým farářům říkají „kněz“ a bohoslužbu nazývají „mše“. Jsou to lidé, kteří možná nereflektovaně, zato však velmi důsledně odlišují náboženství a víru. Věří. V „něco nad námi“ v „něco mezi nebem a zemí“. Ale „náboženství“, tedy lidské pokusy věc nějak popsat, zachytit, to si chtějí vybudovat sami.

Dědictví dvou tisíc let křesťanské církve sledují s podezřívavou ostražitostí. Přitom však často zcela nekriticky přijímají všelijakou pověřivost, učení o energiích, vyprávění o mimozemšťanech, meditaci, amulety, a splácnou to do něčeho, čemu se velice trefně říká *patchwork-religion*.

Pro nás jsou výzvou, abychom šli s nimi. Ne před nimi! Náš hlas na těchto cestách musí ale být jen doprovázející. Budiž nám vzorem apoštol Pavel, který myšlenkový svět svých posluchačů bere vážně, a tak se pavlovské sbory nevyvíjejí jednotně a vzniká bohatá pluralita modelů jak teologických (v listě Koloským je Pavlovo učení postaveno jako moudrost konkurující helénské filosofii i židovským zaslíbením; v listě Efezským je postaveno jako jakási nadčasová gnóze; v pastorálních listech pak jako nespekulativní

východisko pro dobré skutky), tak organizačních (v listě Efezským jsou jmenováni vedle sebe apoštolové, proroci, evangelisté, pastýři učitelé; v pastorálních listech už je tu struktura – biskupové, jáhni, starší). Přes ony „bohobojné“ vedla

misijní cesta dál – ke skutečným pohanům, pro které bylo evangelium něco převratně nového. Pokud ale nedokážeme oslovit „bohobojné něcisty“, pak jsou skuteční neznabozi pro nás laťka příliš vysoko.

Úkol tedy zní celkem srozumitelně

Znovu a znovu promyšlet samotné jádro křesťanské zvěsti. V konfrontaci s těmi, které chceme oslovit, tak promyšlet, co je nezbytně nutné, a co je odpustitelná tradice. Bude to těžké. Bohoslužby, nedělní škola, biblické hodiny, setkání mládeže... je tolik tradičních forem, které možná (možná ne!) bude třeba opustit. Buď na čas, nebo navždy – těžko soudit. Spolu s těmi, které chceme oslovit, je pak potřeba nacházet takové formy, které pro ně budou srozumitelné, a přitom v nich nezanikne samotná zvěst o Boží lásce, jak nám byla zjevena v Ježíši Nazaretském.

Jaroslav Pechar, kresby Petra Fischerová

Prostě někam patřit

Vystačíme s tajemstvím, když nás nekonečně přesahuje?

„Instituce“. Třeba důležitá, třeba smysluplná, dokonce honosná... Ale ať tak či tak, v naší zemi myslím není tato veličina ve velké vážnosti. A co teprve s ní související „autorita“! Ta je v oblibě snad ještě méně. „Český“ despekt je nešetří. Zkrátka v nás, Čechách, je zakořeněna nechť a vzdor cokoliv uctívat. Je to dle mého dokonce naše specifikum, kterého si moudře povšiml třeba Jaroslav Hašek, že? A není přitom důležité, o jakou instituci se jedná; může to být armáda (existuje na světě jiná země, sršící takovým množstvím vtipů na „zelené mozky“?) nebo například parlament (ať je, jaký je!) – „ti si akorát umějí odhlasovat vyšší platy“, nebo právě církev.

Jenomže církev je Kristova! I když členové tohoto svatého společenství nejsou svatí ani trochu – co se tam těch hříšníků vejde... Je to však dílo Boží, v jehož středu sídlí Ježíš Kristus a zve nás k sobě. My v církvi, v té „instituci“, ze své podstaty uctívat veličiny, přinejmenším ty opravdu nad sebou, potřebujeme, je to úplně přirozené. A tohle právě správně tuší i bezvěrci – není někde tady jádro toho, že jejich ostražitost vůči církvi je ještě silnější než vůči těm jiným váženým institucím? „Já věřím, že něco nad námi je, ale instituci k tomu nepotřebuju. Nepotřebuju chodit do kostela, klekat si, když si klekají všichni, vstávat na povel...“

Instituce zvaná církev

Křesťané, a vůbec věřící, úctu v sobě mají, je jim vlastní a rádi ji dávají najevo. Úctou to však nekončí, to není to jediné, co se „musí“. Církev Kristova zatím bydlí na zemi, tím pádem nemůže institučního rámce nenabývat, ať se nám to líbí, nebo ne. Takže je toho dost, co musí církevníci plnit stejně jako ti svěštěti; instituce zvaná církev musí vyhovět normám, musí mít řády a pravidla, má své představené. A ti, kdo se v ní chtějí zabydlet, aspoň v málu se musí i těm řádům podvolit.

Jenže česká většina tohle prostě nepotřebuje. A mě v těchto souvislostech nemůže nenapadnout to výstižné slovo, které se od Tomáše Halíka naučila už spousta z nás: „něčistě“. No ano, „já v něco věřím. Ale k tomu nepotřebuju, nechci...“ Co to „něco“ ale potom tedy je?

Zbožní uctívači

Třeba to, o čem mluví v své poslední knížce můj oblíbený autor, profesor evangelické teologie Pavel Hošek. Knižka má název *Evangelium lesní moudrosti*, snad se dočkáte i její recenze. Pavel Hošek tu velmi poctivě a precizně rozebírá názory a učení zakladatele skautingu a učitele lesní moudrosti Ernesta Thompsona Setona. A ptá se, proč právě Češi, tak nezbožní, tak neuctívající, jsou v celém širém světě skutečně na prvním místě, pokud jde o oddanost vůči tomuto zbožnému muži a podobně pokud jde o oddanost, ba o spiritualitu (!) vůči žití v přírodě. Zbožné učení E. T. Setona sklízí v totálně bezvěreckém Česku obrovské ovace. S nedůvěrou vůči církvi se ve vztahu k přírodě Češi mění ve zbožné uctívače. (Což je samozřejmě dobře, o tom žádná.)

Přečtěte si proto na závěr, jak řečený něcismus laskavě a výstižně popisuje ve „svém evangeliu“ jeho autor:

„Typicky česká spiritualita tíhne také k plachému, často ani nevyslovenému vyznání, že ‚Něco je nad námi‘. Někdy se v této souvislosti hovoří o příslovečném českém něcismu. Český něcismus uznává existenci tajemství, které nás nekonečně přesahuje... Uznává, že nad námi ‚Něco‘ je, ale velice váhá před oním rozhodujícím krokem od Něco k Němdu. Přesněji řečeno od Něco k Ty. Zdráhá se udělat krok od transcendentního Tajemství, které zůstává ‚bezpečně‘ zahaleno v oblaku tajuplné neurčitosti, k osobnímu Protějšku, který nám může klást otázky, nebo od nás dokonce něco chtít.“ (!)

Něco na tom bude, ne?

Jana Plíšková

Pokřtěn bez razítka

Myslím, že denominace a byrokracie Boha nezajímá

Martin Tománek je křesťan, aktivista a člen kolektivu s názvem Prázdné trůny. Má rád Petra Chelčického, spravedlnost, teologii osvobození, vegan zmrzlinu a pizzu, rap, metal a Brno. Nemá rád česnečku s opraženým chlebem, šosáctví a ustrašený fanatismus. Už jedenáct let odmítá konzumovat jakékoliv drogy, včetně alkoholu. Jediná výjimka je pro něho večere Páně. Zvířata považuje za své bližní a nejí je. Je člen družstva Tři ocásci, feministického kolektivu Sdružení a také o sobě říká „fakt mám rád Ježíše“. Duchovně vyrostl ve sboru ČCE v Uherském Hradišti, dnes ho občas můžete vidět v Brně na kázáních husitské farářky Sandry Silné. Jeho nadšení pro Kristovu osvobozující zvěst často naráží na nepochopení, ale nevzdává to.

Před třemi roky ses nechal pokřtít v rybníce bez razítka, měl jsem tu čest být toho svědkem. Jak k tomu došlo?

Můj křest v rybníku na punkovém a křesťanském festivale by byl na celou knihu. Občas se mi dějí vpravdě mystické věci, jsem ztracený syn. „Křtíla“ mě kdysi jako nemluvně moje rodina v katolickém kostele v Březnici u Zlína, ještě za bolševika, který už ale po zásluze chcípal, farář byl však čestný křesťan, který prošel kriminálem. Teď už vím, že z toho klidně mohli mít moji rodiče i kmotr Martin trable. Byli odvážní, velmi si toho vážím. Nikdy jsem se s tím ale neztotožnil, protože mě nezajímá tolik tradice, ale následování Krista. Jenomže abych někoho následoval, musím se rozhodnout ze svobodné vůle. Měl jsem to razítka u Boha? Rozhodně

ne. Myslím, že Boha nezajímá denominace a byrokracie. Jaké denominace byl Jan Křtitel? A platil by vůbec jeho křest v dnešních církvích? Formální stránka těchto věcí se často stává důležitější než pevné jádro křesťanství. Opravdu nemám zájem podporovat nesmyslné formality, které mají často blíž k lidovému folklóru.

Křest musí vycházet ze zralého rozhodnutí každého křesťana. I Ježíš se nechal pokřtít jako dospělý.

Proč a jak ses tedy rozhodl?

Na Meziprostoru 2016, festivalu, kde jsem se nechal pokřtít, se potkalo nebe se zemí. Byli tam lidé klíčoví pro mou konverzi. Moji kamarádi, kteří se mnou měli trpělivost a pomohli mi v rozhodnutí Ježíše následovat. Požádal jsem je, aby mě v neděli pokřtíli v rybníku, známém jako Skalákův mlýn. To místo je nasáklé vzpourou a nekonvenčností. A bylo to mezi mnou a Bohem, který mě už nějaký pátek volal. Chtěl jsem ponoření do vody – její hladina pro mě byla důležitá, je to hranice mezi smrtí a životem.

Označil by ses za církevně nezařazeného křesťana? Nebo nějak lépe?

Ano, je to tak, čerpám ale hodně z protestantismu. Jednu dobu jsem uvažoval, že vstoupím do ČCE, ale moje vize křesťanství a církve je trochu jiná. Současné tradiční křesťanství, točící se kolem kostelů a nedělí, umírá a přitom má plno práce s udržením vlastní infrastruktury. Věřím, že církev by měla být živé společenství, které žije pospolu jako rodina, kámoši, na nic si nehraje a je aktivní ve světě kolem sebe. Kázání na hoře má být pro takové společenství důležitější než Desatero. Křesťanství, které si staví ze zdí svatostánků pevnost před modernou, obranný val před genderem, uprchlíky, rasismem, ►

takové křesťanství nevěnuje už Ježíšovi ani kapku pozornosti.

Co žíví tvou víru?

I když v mnohém vycházím z protestantismu, spoustu věcí čerpám i z katolicismu, hodně z teologie osvobození a v poslední době i z encykliky papeže Františka. Jsem hodně inspirován českou reformací, hlásím se k ní, určitě

jsem potomek husitů. Čtenářům z řad českých protestantů moc doporučuji znovu číst Husa, Chelčického a Komenského. Jejich vize sociální, a u Komenského dokonce environmentální spravedlnosti stále čeká na své naplnění.

Ale pohybuješ se mezi různými křesťanskými „skupinami“.

Co ti to dává nebo umožňuje?

Pohybuju se v křesťanském undergroundu, díky tomu jsem mohl na rádiu Vltava nechat zahrát křesťanský metal, potkat Hayata Okamuru a Martina C. Putnu ve squatu Klinika, několikrát skončit na cele předběžného zadržení, abych líp pochopil apoštola Pavla...

Máš určitou vizi sociální spravedlnosti, pak asi tolik nesejde na konfesi.

Jak se ti v tom daří?

Pevně doufám, že na konfesi nesejde, často dokonce ani na víře v Boha. Všichni máme lásku a solidaritu v sobě už od prvního člověka. Nicméně mám pocit, že zlo vyhrává. V současné době jediná křesťanská odnož, která nevymírá, a naopak jí členové přibývají, jsou charismatici, evangelikálové amerického střihu. Velmi často je jejich představa svobody spojena se svobodou trhu, svobodou korporací a bohatých lidí dělat si, co chtějí. Co hůř, oni často chápou chudobu jako trest od Boha za to, že člověk špatně věří nebo je hříšný. Pro ně je Ježíš úspěšný velkopodnikatel, který jezdí ve Ferrari své doby, na oslu. V celém křesťanství je silně přítomen útek ze světa, totání nešvar, ale u evangelikálů jakoby někdo otočil knoflíkem s hlasitostí z dvojky na desítku. Možná bychom se mohli podívat na příklad, kudy se může řada špatných rozhodnutí ubírat. Podívejte se na dokument *When the Mountains Tremble*, kde ukazují situaci v Guatemale v osmdesátých letech. Tehdejší diktátor Efraín Rios Montt se tam zmítá, křičí v jazycích, vypráví, že jeho poslání od Boha je zabít komunisty, a nemá ani trochu výčitky svědomí, že je strůjce genocidy. Vše mu prošlo, protože měl silnou podporu z USA, jak ekonomickou, tak duchovní, no a i tu politickou. Spojené státy z této situace vytěžily milion dolarů, zavraždění katolíci, domorodí obyvatelé, levicovní aktivisté se nikdy spravedlnosti nedočkali. Tohle opravdu není cesta, kterou chci jít, i když u křesťanů je nesmírně populární vzývat kapitalismus jako nového boha a dávat se na nový *cool* evangelikalismus.

Kapitalismus, který ničí vše živé, celé Boží stvoření, je nepřítel spravedlnosti a demokracie. Nelze jej reformovat, musíme jej nahradit něčím lepším, hluboce inspirovaným Ježíšem. Je to falešná modla, pohanské božstvo, zlaté tele, a to, že je tabu bavit se o jeho zničení, do značné míry potvrzuje to, jakou moc nad lidmi a životem má. Reálně nám hrozí, že různí polonáckové

a čvrtnáckové z různých politických stran, církví, úřadů, korporací Hradu a možná i z Moskvy nebo Washingtonu využijí nestability, kterou kapitalismus vyrábí, a budou nám vládnout.

Potřebujeme jako křesťané znovu číst evan-

gelium a bez jakéhokoliv studu kritizovat současný systém.

Jak se to daří mně, posoudí Hospodin, otázka ale zní, jak se to daří nám všem. Následujeme Krista?

připravil Jiří Hoblík

TEOLOGICKÉ POJEDNÁNÍ

Bezkonfesijní vyznavačství

Důležité je křesťanovo osobní vyznání

Pokud slovo konfese a slovo vyznání pro někoho znamenají jedno a totéž, bude zneklidněn pojmem „bezkonfesijní křesťanství“. Křesťanství bez vyznávání si opravdu lze těžko představit. Jenže – výraz „konfese“ se v dějinách profiloval jako výraz pro vyznavačské spisy, s nimiž se určitá křesťanská komunita identifikovala, a tím fixovala naukový základ, na němž se měli všichni její členové shodnout a jímž se vymezovala vůči všem „jinověrcům“.

Vytváření konfesijních spisů je zvláště příznačné pro dějiny reformace a protestantismu, takže protestantské církve se s konfesemi identifikovaly jako jejich ztělesnění. Ale to neznamená, že by katolicismus nebo pravoslavní nebyly konfesijní útvary, navíc když tvorba konfesijních spisů patří už do doby ekumenických koncilů. Bezkonfesijním křesťanstvím proto rozumějme takové křesťanství, které víru křesťana nepodmiňuje jeho sepětím s tradičními vyznavačskými spisy.

Ale o bezkonfesijním křesťanství se mluví ještě v jednom smyslu – tam, kde jde o osoby, které se považují za křesťany, ale které se pohybují mimo institučně zajišťované křesťanské obce (a tak se mj. ani nepodílejí na bohoslužebné recitaci vyznání víry). Samozřejmě, že bezkonfesijní křesťanství v této podobě je obtížně popsatelné. Navíc „tradiční křesťané“ se na tento jev dívají zneklidněně. Dokonce existují názory, že žádné bezkonfesijní (v naznačeném

smyslu) křesťanství ani neexistuje. Tím spíše by si tento fenomén zasloužil citlivou pozornost: jako otázka, co těmto bezkonfesijním na církevních organizacích schází.

Pojem „bezkonfesijní křesťanství“ má své věcné opodstatnění. Stačí uvážit reálný stav současných evropských křesťanských konfesijních útvarů. Mysleme teď na to, že jejich členové sice obvykle znají *Apostolicum* či *Niceaneum*, ale jsou jim cizí tradiční vyznavačské spisy, na nichž si ony obce oficiálně zakládají. Vždyť ČCE se sice tradičně hlásí ke čtyřem konfesím, ale kolik dnešních evangeliků tyto konfese studovalo, i když je má dávno shrnuty v jednom českém vydání? Nesvědčí to o dlouhodobém úpadku konfesijnosti, jenž jakoby potřeboval odpověď v podobě bezkonfesijního křesťanství?

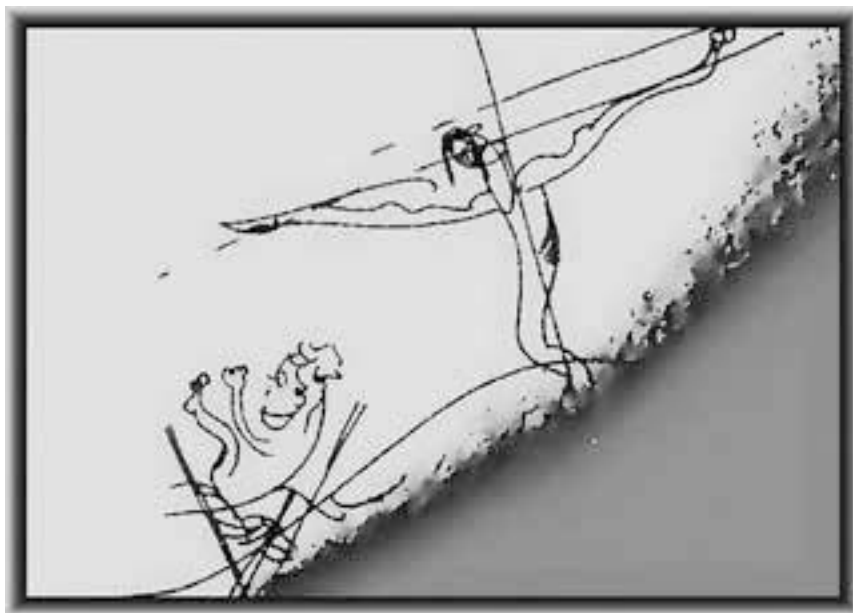
Vedle toho je ale také možné o bezkonfesijním křesťanství mluvit jako o možnosti, která nepopírá tradiční formy křesťanského náboženství, ale znamená vymanit ze sevřenosti konfese jako kolektivní identity a vymezování navenek.

Jak to bylo v dřívějších časech

Takové bezkonfesijní křesťanství můžeme sledovat již v dobách reformace. Za příklad nám může posloužit německý mystik Sebastian Franck (1499–1543), který šel až tak daleko, že se nechtěl vázat ani na text Bible, nýbrž na všude panujícího Boha. ▶

Ale vždyť bez vyznavačských spisů se obešly už první generace křesťanů. Ano, můžeme vzít v potaz, že tyto spisy pomohly formování rostoucího křesťanstva, ale také je třeba uvážit, že byly samy podmiňovány dobou, v níž vznikaly, a že tedy v pozdějším světě jejich hlas pochopitelně zeslábl. A dokonce si můžeme připomenout

tina Bartha, který vydal před několika lety knížku „Šťastně bezkonfesijní“ (*Konfessionlos glücklich*, 1995). Dobře poučen moderní teologickou i filosofickou diskusí, snaží se v ní načrtnout představu křesťanských společenství, nesvíraných literou konfesijních spisů. Taková společenství by spíš měla žít jako hledačská, která se zabývají

Ježíše, který s náboženskými postoji, které jeho židovští souvěrci považovali za závazné a podložené určitou školou, vášnivě polemizoval, a počínal si tedy také svým způsobem nekonfesijně. A to působí osvobodivě.

Šťastně bezkonfesijní dnes

Trvat na konfesijnosti znamená nebezpečí dogmatismu až fundamentalismu. Toto nebezpečí se ozývá už třeba v Pseudo-Athanasiově vyznání z 6. století: „Kdokoli chce být spasen, je v první řadě třeba, aby se držel katolické víry. Jestliže ji někdo nezachová neporušenou a ucelenou, bezpochyby zahyne navěky.“ Domyšleno do důsledků byl by podle těchto slov středověkými autoritami odeslán do pekla i Ježíš...

Představu bezkonfesijního křesťanství, kterou se pokouším předeštit, jsem si vypůjčil od německého systematického teologa Hanse Mar-

náboženskými i nenáboženskými tradicemi, ale snaží se je také překračovat – ve smyslu „křesťanství, jež transcenduje náboženství“.

Takové křesťanství je podle Barthova názoru zapotřebí tam, kde náboženství už dávno není „zcela normální“ a kde je patrné, že konfese je vlastně historický útvar. Tím spíše je třeba ocenit důležitost osobního vyznávání křesťana, který je odpovědný za svou víru – a neskrývat se za konfesijní status quo.

Barthova knížka v mnohém zrcadlí situaci v Německu, a podle toho vypadají i mnohé podněty čtenářům. Ale odlišení konfesijního útvaru a společenství vyznavačů je namístě i v Česku, kde křesťan je nezřídka víc člen církve, souhlasník, návštěvník kostela a účastník církevních sešlostí než vyznavač, který se sám identifikuje jako následovník Ježíše.

Jiří Hoblík; kresba Petra Fischerová

OTÁZKA NA TĚLO

Proč potřebujete být ve své církvi její člen?

Položená otázka staví problematiku do individualistického pojetí, já ji vnímám šířeji. Myslím, že to byl teolog Emil Brunner, který napsal, že církev je možná neviditelná, ale běda, když není vidět. Nejsm to především já, kdo potřebuje být člen církve, ač někam patřit lidské identitě nesmírně prospívá. Řekl bych však, že je to především církev, která své členy potřebuje; potřebuje ty, kteří berou svou víru závazně. A také naše společnost potřebuje, aby křesťané, v ní žijící, někam patřili, a byli tudíž viditelní, transparentní. Jinak bychom nemohli sloužit ve věznicích, v nemocnicích, v armádě... a to by byla škoda.

Bronislav Matulík, Církev bratrská

Církev je podle mě především komunita, není to náhodný shluk kolemjdoucích. Je to docela konkrétní předivo vztahů, něco jako včelstvo v úlu. Je to prostředí tvořené lidmi, kteří k sobě musí hledat cestu, jeden druhého by si za kamarády nevybrali. A právě to je proměňuje. O církvi myslím platí to, co řekl Komenský o škole: je to dílna lidskosti. Křesťanství je něco jako kolektivní tanec. Není to soukromá spiritualita pro osamělé běžce. Církev jsme tak trochu dostali za úkol. Patříme k sobě jako v rodině, není to záležitost přechodných sympatií. Sdílíme společnou paměť a společnou naději. Co to znamená pro mě? Velmi obyčejně a prakticky: Jsem k dispozici. Beru na sebe svůj díl odpovědnosti za společné dílo.

Pavel Hošek, Církev bratrská

Jenže co je církev? Nejbližší kruh přátel, s nímž se sdílí věci duchovní, ono „dva neb tři v mém jménu“? Sbor? Denominace? Všichni pokřtění? Všichni po spasení toužící? Jsou to celé ty soustředné kruhy? Ale napříč tou soustřednou skoro idylou – jak

mnoho je těch, kteří reálně čekají víc od svatého otce ve Vatikánu než od Otce v nebesích? Poznává se až na druhé straně, kdo patřil k *Civitas Dei*? Čím jsem starší, tím míň vím. **Martin C. Putna, ČCE**

Moje církev zpřítomňuje tradice a hodnoty mně blízké. Především princip svobody svědomí, který jsem postrádala v církvi římskokatolické. Dále dobrovolnost celibátu i skutečnost, že knězem může být žena. Založení rodiny v této souvislosti chápu nejen jako přirozené právo každého, ale přímo jako žádoucí pro poctivé a dobré vykonávání duchovenského povolání. Oceňuji demokratický přístup; k večeři Páně může přistoupit každý pokřtěný. A také obdivuji odvahu, jakou prokázali naši zakladatelé ve dvacátých letech minulého století i obětavost prvních věřících.

Klára Břeňová, CČSH

V mém případě platí „odříkaného chleba největší krajíc“. Přestože je církev lidský fenomén, jedinečným způsobem v sobě nese božskou stopu. Ve společenství, které má své nedostatky, lze prožívat Boží dotek skrze setkání s druhým. Církev znamená pokračování vstupu Krista do našich dějin, do našich životů. Je třeba jí dát šanci – nechat se pozvat, zkusit hned nehodnotit. Církev je neopakovatelný prostor, dimenze vztahu člověka s Bohem.

Martina V. Kopecká, CČSH

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Z titulů projednaných na zasedáních 25. 6. a 23. 7. vybíráme:

Vyznání a život církve

Synodní rada podporuje uspořádání semináře k problematice sexuálního a jiných forem zneužívání moci (nejen) v církvi a pověřuje Daniela Ženatého a Pavla Pokorného ve spolupráci s ÚCK přípravou tohoto semináře. Termín: během listopadu/prosince 2019. Účast bude naléhavě doporučena členům pastýřských rad a všem, kdo v církvi pracují s dětmi.

SR vzala na vědomí zprávu manažera nového evangelického zpěvníku Pavla Hanycha za období III-V/2019 a souhlasí s navrženým harmonogramem. Setkání s bratrem Hanychem proběhne v září 2019.

Sbory a pracovníci

Synodní rada schvaluje změnu povolací listiny, na jejímž základě je Radovan Rosický povolán za faráře ve sboru v Roudnici nad Labem; potvrzuje volbu Ludmily Michalové Mikšíkové za farášku ve Strmilově na pracovní úvazek ve výši 70 %, Jaromíra Strádala za faráře Ochránovského seniorátu v Potštejně, Michala Šimka za faráře ve Mšeně u Mělníka, Daniela Freitingera za faráře v Domažlicích, Petra Tureckého za faráře v Pelhřimově-Strměchách, Elen Plzákové za farášku v Jimramově, Petra Chláпка za faráře v Novém Městě pod Smrkem,

Štěpána Janči za faráře v Krnově (po návratu ze Skotska) a Olgy Mrázkové za farášku v Praze Žižkov II. – všichni na plný pracovní úvazek; uděluje Petru Peňázovi a Kamilu Vystavělovi dispenz od setrvání na místě faráře do konce doby jejich povolání; souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru Rut Kučerové dohodou – váží si její ochoty i nadále podle potřeby sloužit v církvi, a proto souhlasí se zachováním její způsobilosti k ordinované službě jáhenky v ČCE.

SR uděluje Pavlu Hanychovi, Haně Pojezdné a Evě Medkové osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

SR pověřuje Ludmilu Michalovou Mikšíkovou kaplanskou službou v nemocnici České Budějovice a Olgu Mrázkovou kaplanskou službou v nemocnici Na Bulovce.

Fakulta a bohoslovci

Synodní rada souhlasí se zapsáním studenta bohosloví Aleše Zapletala mezi kandidáty služby v církvi.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada schválila pobyt krajských dětí z Ukrajiny a také pobyt pěti osob s postižením v táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí, jehož organizátorem je oddělení výchovy a vzdělávání ÚCK. Příspěvek v maximální výši 400 000 Kč se uhradí z prostředků na podporu osvědčených projektů.

SR udělila bratru Samuelu Hejzlarovi dlouhodobé studijní volno v termínu od 1. 9. do 30. 11. 2019.

SR podporuje tvorbu nové koncepce vzdělávání výpomocných kazatelů a ukládá komisi pro péči o výpomocné kazatele vypracovat návrh nové podoby tohoto vzdělávání.

Správa církve

Synodní rada vzala na vědomí informaci seniora Ústeckého seniorátu ČCE Tomáše Matějovského o situaci ve sboru v Duchcově, kde byla po úmrtí dosavadního kurátora rozhodnutím seniorátního výboru zastavena činnost staršovstva a ustavena správní komise. Předsedou komise byl jmenován Martin Bánoci, farář v Teplicích, místopředsedou seniorátní farář Joel Ruml. Předseda a místopředseda se stávají statutárními zástupci sboru.

Ekumenické vztahy

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Moniky Žárské o jejím působení v radě Česko-německého diskusního fóra; zprávu Jany Hofmanové ze setkání jihovýchodní skupiny Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE); zápis ze setkání zástupců ČCE se zástupci církevní oblasti Bayreuth Bavorské luterské církve; zprávu právníka ÚCK Adama Csukáse ze studijní cesty do Skotska – těžištěm jeho práce bylo archivní studium vztahů českých evangelíků se skotskými reformovanými ve druhé polovině 19. století. Adam Csukás také absolvoval šest konzultací s různými pracovníky Skotské církve.

SR vzala na vědomí zprávu z rozloučení s odcházejícím biskupem rakouské luterské církve Michaellem Bünkerem;

zprávu bratra Jonáše Zejfarta z evropské konference v Utrechtu, která se zabývala novými formami církve. SR ukládá poradnímu odboru evangelizačnímu a misijnímu, aby se zprávou zabýval a předložil konkrétní návrhy pro práci povšechného sboru.

SR souhlasí s uvolněním Štěpána Jančí ke službě ve Skotské presbyteriální církvi v období od 1. 8. 2019 do 31. 8. 2021.

SR pověřuje ekumenické oddělení ÚCK vstoupit do jednání s organizátory pietního shromáždění k 70. výročí smrti Milady Horákové ve Vazební věznici Pankrác s cílem zařadit představitele ČCE do programu tohoto shromáždění.

Zahraněční sbory

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Pavla Šebesty z cesty do Peregumare v Rumunsku, kterou vykonal v červnu, a zprávu Michala Kitty z cesty do krajanských sborů v Polsku v červnu. Cesty do Polska se zúčastnili také člen synodní rady Pavel Pokorný a Petr Grendel, farář partnerského sboru. Navštívili sbor v Husinci a ve Stroužném. Zdá se, že za poslední rok nastal v husineckém sboru výrazný útlum. Přesto se účastníci cesty shodli na tom, že věrnost a láska zbývajících husineckých je obdivuhodná a zaslouží si zájem i provázení. Ve Stroužném je duchovní život čilejší, Petr Grendel tam jezdí pravidelně čtyřikrát do roka a místní jsou za jeho službu vděční.

Hospodářské věci

Synodní rada souhlasí s navrženou alokací prostředků na vyhlášené výzvy diaconických a rozvojových projektů. Na výzvy v r. 2020 vyčlenila částku 6 mil. Kč, z toho 1,7 mil. Kč na

Diakonickou výzvu, 1,7 mil. Kč na Rozvoj sborů a 2,6 mil. Kč na Inovativní výzvu. Výše prostředků je snížena o 4 mil. Kč na plánovanou výstavbu budov pro školy Evangelické akademie.

Jeronýmova jednota

Synodní rada stanoví příspěvek na opravu a údržbu církevního majetku pro rok 2020 ve výši 1 157 600 Kč.

Diakonie

Synodní rada jmenuje členem dozorčí rady Diakonie Vladimíra Zíkmunda a členkou správní rady Diakonie Michaelu Albrechtovou.

Další jednání

Synodní rada se také věnovala hospodářským záležitostem, zprávám z jednání seniorátních výborů a z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech, personálním otázkám, správě nemovitostí, budoucnosti areálu Horského domova v Herlíkovicích a spolupráci se Sdružením evangelické mládeže SEM Přátelé Herlíkovic, přípravám na ekumenická setkání a provozním a organizačním záležitostem.

DaZ

ÚMRTÍ

Ve věku 85 let zemřela 10. července **Vlasta Tomešová**, vdova po faráři Jiřím Tomešovi. Velkou část života strávila ve sborech v Liběchově, Strmilově a Jimramově, podzim života prožila v Blansku.

KNIHOVNA VÁCLAVA HAVLA

Cesty ke svobodě

Zveme vás do pražské Knihovny Václava Havla v Ostrovní ulici č. 13.

Dne 26. září se zde od 19 hodin uskuteční setkání a debata s pamětníkem a aktérem předlistopadových událostí Zdeňkem Bártou, disidentem, evangelickým farářem, zakladatelem obnovené Diakonie, poslancem a senátorem. Debatu doplní dokumentární film *Něžná revoluce*, sestavený z autentických videozáznamů z listopadu 1989. Díky multilicenci se film bude promítat i v dalších patnácti mimopražských sborech, které o něj projevíly zájem.

Druhý večer v této knihovně se koná 31. 10. v 19 hodin a jeho náplní bude panelová diskuse o svobodě a jejím významu pro život společnosti s disidenty, pamětníky a současnou mládeží. Debatovat budou Michal Vogl (v době sametové revoluce student a aktivista), Miloslav Běťák (jeden z obnovitelů porevoluční Diakonie) a Kristýna Drápalová (současná studentka).

Oba večery, organizované Českobratrskou církví evangelickou a Knihovnou Václava Havla, moderuje Adam Šůra.

DaZ

SJEZD (NEJEN) EVANGELICKÉ MLÁDEŽE

Open Space – církev jako otevřený prostor

Sjezd mládeže se letos uskuteční ve dnech 4. až 6. října v Novém Městě na Moravě a jeho téma se nazývá *Open Space* – církev jako otevřený prostor.

Být jako otevřený prostor. Toužíme po tom a zároveň nás to děsí. Jak být otevření druhým a přitom si ohlídat své individuální hranice? Kolik prostoru pro druhé máme? Jak hodně se necháváme

uvěznit ve své sociální bublině? Chceme ji vůbec opustit, není nám tam až příliš dobře? Co nás nutí ji opustit?

Sjezd začíná v pátek večer, pokračovat bude v sobotu a vyvrcholí v neděli sjezdovými bohoslužbami. Podrobný program a přihlašování na www.sjezd2019.cz

Jedná se o celostátní setkání mladých lidí s mezinárodní a ekumenickou účastí, jehož obsahem jsou dílny, přednášky, diskuse, hudba, divadlo, film, duchovní program a mnohé jiné. Za cíl si klademe vedení k samostatnosti, toleranci, budování základních etických maxim, rozvíjení ekumenických kontaktů, získávání kulturního rozhledu a schopnosti orientovat se v dnešní společnosti.

DaZ/foto František Plzák

PORADNÍ ODBOR MLÁDEŽE PRAŽSKÉHO SENIORÁTU

Prohlášení k nedávno proběhlému festivalu *Prague Pride*

Poradní odbor evangelické mládeže, volený mladými členy pražských sborů Českobratrské církve evangelické, se připojuje k účasti na *Prague Pride*.

Věříme, že láska je jen jedna a je darem od Hospodina. Chceme tak vyjádřit podporu zejména všem pří-

slušníkům LGBT+, kteří v církvích zápasí s nedobrym přijetím. Právě církve by měly podporovat každého, kdo touží po láskyplném a věrném partnerském vztahu bez ohledu na *gender*.

Benjamin Roll, foto František Plzák

POZVÁNKA DO SVRATOUCHA

Svoboda slova v nesvobodné době

Nakladatelství Miroslav Klepáček – Sursum, Jaroslav Hubený a Jana a Bohdan Pivoňkovi zvou na vzpomínkové setkání „Svoboda slova v nesvobodné době,“ které se uskuteční v sobotu 21. září 2019 od 13.00 v evangelickém kostele ve Svatouchu a bude pokračovat v 15.30 ve Vzdělávacím centru Křižánky. Setkání bude spojeno s představením

knihy Jaroslava Hubeného *Pátečníci ze ztracené varty*. *Bytové semináře ve Svatouchu v době normalizace*. V programu vystoupí faráři Bohdan Pivoňka, Jan Čapek a Tomáš Molnár, starosta Svatouchu Jiří Socha, zástupce hejtmana Pardubického kraje Roman Línek,

nakladatel Miroslav Klepáček a další hosté. Součástí budou diskuse, rozhovory, hudba, občerstvení, volná zábava i putovní výstava Jazzová sekce 1971–1988. Zájemci o nocleh mohou požádat o informace na adrese sursum@sursum.cz nebo telefonicky – 608 700177. Další podrobnosti budou uveřejněny na www.sursum.cz.

Pátečníci ze ztracené varty

Kniha přibližuje bytové semináře v době normalizačního duchovního útlaku na evangelické faře ve Svatouchu na Chrudimsku. Farář Bohdan Pivoňka (po roce 1989 zakladatel duchovní služby v českých věznicích) se svou ženou Janou umožňovali svým hostům setkávat se s idejemi a názory, které nebylo v té době možné veřejně projevit. Tím spíše, když hostitel a většina přednášejících hostů patřili do okruhu signatářů, resp. sympatizantů Charty 77.

Publikace dokládá, že tehdejší posluchači, žízníci po vědění – evangelíci, katolíci i členové undergroundu – byli a jsou dodnes vděční za šanci setkat se a svobodně diskutovat o otázkách náboženských, etických, společenských a jiných s řadou výjimečných lidí, byť byli v té době zdánlivě na okraji společnosti. Patřili mezi ně například filozofové Jan Sokol, Ladislav Hejdlánek či Radim Palouš, ekolog Václav Mezřícký, faráři mimo službu Alfréd Kocáb, Josef Zvěřina, Jakub Trojan, Miloš Rejchrt, Václav Malý, Milan Balabán, spisovatel Ivan Klíma, psychologka Helena Klímová a další osobnosti disentu.

Autor rovněž popisuje atmosféru „stýkání a potýkání“ představitelů evangelické církve v této oblasti Vysočiny s církevní a státní „vrchností“ v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století.

REDAKCE ČESKÉHO BRATRA

Gabriela Fraňková Malinová

Po více než 25 letech odchází z redakční práce v časopise Český bratr do zaslouženého důchodu Gabriela Fraňková Malinová. Jako technická redaktorka nastoupila do redakce v roce 1994, když jako šéfredaktor začínala působit Lydie Roskovcová. V té době časopis vycházel jako třítýdeník (18 čísel do roka) a měl 16 stran. Po necelých devíti letech převzal úlohu vedoucího Jan Mamula a sdíleli s Gabrielou redakční stůl sedm let. A od roku 2010, po krátkém čase s Tomášem Pavelkou, spolupracovala Gabriela se

mnou, současnou šéfredaktorkou Danie-
lou Ženatou. Množství textů Českého
bratra, Sbírek kázání, brožur z Knižnice
studijních textů nebo Cesty církve,
výročních zpráv a různých pozvánek,
programů a plakátků, které prošly jejíma
rukama, nelze ani spočítat.

Za redakční radu Českého bratra a za
celé mediální oddělení děkuji za všechna
léta práce na této specifické vinici
Páně a přeji další spokojená léta, zdraví
a Boží ochranu.

Daniela Ženatá

OZNÁMENÍ

Hra na varhany

Je vám 65+ a hráli jste někdy na hudební nástroj? Na klavír nebo varhany – a třeba jen pro sebe, pro radost? Můžete to zkusit znovu a procvičit si svoje prsty, mysl, ale i nohy.

Od září 2019 otevírám v Praze na
Vinohradech výuku hry na varhany – jak
pro začátečníky, tak i pro pokročilejší.

Zájemci, kontaktujte mě:

Mgr. Václav Peter, mobil: 606 859 222;

e-mail: org-peter@volny.cz;

www.vaclav.peter.cz

Pozvánka na seminář historické společnosti Veritas

„Generál M. R. Štefánik a jeho otec Pavol Štefánik“ je název přednášky, kterou pronese Martin Fajmon na podzimním semináři historické společnosti VERITAS. Seminář se bude konat v Pardubicích, jako obvykle na faře ČCE v ulici Sladkovského č. 638, a to v sobotu dne 19. října 2019 od 10 hodin. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

Libuše Havlíčková

MOJE CÍRKEV

*Brigáda mládeže Chrudimského seniorátu
sbor Bukovka, léto 2019
foto: Věra Brandová*

Strategické plánování ve Skotské církvi

Nahlédnutí do sousedovic zahrádky

Ve druhé polovině června tohoto roku jsem se s požehnáním synodní rady a Právnické fakulty Univerzity Karlovy vypravil na studijní cestu do Skotska, abych se tam seznámil s novinami v církevním právu Skotské církve (*Church of Scotland*). Nejenom ČCE, ale i naše sesterské církve v zahraničí se totiž v současnosti na svých synodech zabývají především strategickým plánováním. Co nového přináší radikální akční plán, který letos synod Skotské církve schválil?

Snížení počtu seniorátů

Skotská církev bývá někdy nazývána „matka presbyterních církví“. Základem presbyterního zřízení podle skotského vzoru je *Presbytery* – seniorát nebo přesněji: seniorátní konvent. Není proto překvapující, že právě postavení seniorátu v církevním organismu je ve Skotsku předmětem rozsáhlých diskusí. Navštívil jsem proto Dr. George Whyta, vedoucího tajemníka (*Principal Clerk*) Skotské církve, jenž nyní pracuje na restrukturalizaci seniorátů.

Ukázal mi dvě mapy: mapu stávajícího rozdělení na 43 seniorátů a potom stejnou mapu, do níž barevnými fixkami zakresluje navrhované hranice nových, větších seniorátů, jichž bude ve Skotsku asi 12. Účelem této reformy je osvobodit lidi od zbytečné administrativy, a rozvázat jim tak ruce, aby se mohli věnovat užitečnějším věcem. Nynější řešení považuje vedoucí tajemník za plýtvání lidskými silami. Reforma se má uskutečnit do pěti let.

Ve Skotsku je patrný sociogeografický trend: lidé se stěhují z venkova do měst a ze západu na východ. Např. v regionu Ayrshire má v příštích deseti letech dojít k úbytku o 25 % obyvatelstva. Pochopitelně se stěhují zejména ti bohatší. Na západě zůstávají prázdné domy, prázdné obchody,

prázdné kostely. Církev se musí stěhovat s lidmi! Např. Shetlandské ostrovy mají být nově v jednom seniorátu s Aberdeenem. Aberdeen je totiž přirozené centrum oblasti – pokud si Shetlandčan kupuje auto nebo potřebuje navštívit nemocnici, cestuje (lodí nebo letadlem) do Aberdeenu.

Na Shetlandských ostrovech je nyní 13 sborů a 31 kostelů. Toto všechno má být propříště součástí jediného sboru, řízeného jedním staršovstvem, které se bude starat asi o 12 budov. Zjednodušení farní struktury má být klíč k reformě seniorátů – jediný shetlandský sbor bude pochopitelně vysílat do konventu méně delegátů než 13 sborů. Lidé nebudou muset tolik cestovat. Z některých sborů se stanou kazatelské stanice.

Když jsem Dr. Whytovi vylíčil strukturu naší církve a zmínil se o vzrůstajícím počtu povinností seniorátních výborů a přetíženosti jejich členů, kroutil hlavou. „Musíte najít zdroje pro výkonné úředníky v seniorátech!“ Pokud úředničtinu, která je nezbytná, dělají kazatelé vedle svého kazatelského působení nebo presbyteři vedle svého zaměstnání, je to podle něj hrozná ztráta energie. Je zapotřebí najít člověka, jemuž budou lidi důvěřovat – výkonného úředníka (*Presbytery Clerk*). „Úředníci jsou odpověď,“ prohlásil. Ve Skotské církvi má totiž každý seniorát svého úředníka, který vyřizuje běžnou agendu. Ve větších seniorátech obvykle pracuje na plný úvazek.

Slučování sborů

Co si o novém směřování Skotské církve myslí v tamních sborech? Mluvil jsem o tom s Victorií Linford ve vesničce Stow na hranicích Skotska s Anglií. Victoria působí jako místní farářka a zároveň je výkonná úřednice seniorátu oblasti Melrose and Peebles. V jejím seniorátu ►

kostel ve skotském Dornocku

je 26 sborů, obsazených třinácti kazatelskými úvazky; mnoho sborů je tudíž neobsazených. „Její“ seniorát je jeden z menších; poznamenal jsem, že v naší církvi by šlo o jeden z největších.

Victoriina farnost Stow and Heriot sestává asi z 600 domácností, nedělních bohoslužeb se účastní asi 35 členů sboru. V seniorátu je ale i sbor, jehož bohoslužeb se účastní jen asi čtyři členové. Nyní se v seniorátu mluví o „uzlech“ (hubs), v jednom „uzlu“ bude spojeno vícero sborů a budou do něj povoláni dva až tři faráři na plný nebo částečný úvazek. Plánují se „uzly“ kolem sídel středních škol, jde o přirozené spádové oblasti.

Seniorát se má v blízké budoucnosti spojit s dalšími v okolí, vč. Edinburského seniorátu. Vznikne tím velký, regionální seniorát. Ve větším seniorátu bude snazší vést běžnou, rutinní agendu ve větším měřítku. Victoria ví, o čem mluví. Když jí totiž nabízeli místo výkonné úřednice seniorátu, řekli jí, že to bude znamenat asi tři hodiny práce týdně. Dnes to Victoria považuje za vtip. V rušnějších týdnech pracuje téměř na plný úvazek, nehledě na to, že koná práci farářky. Většinu její práce tvoří rutina, např. sbírání statistických údajů ze sborů.

Změna je nezbytná

Zajímavý rozhovor jsem vedl i s Dr. Johnem Chalmersem, bývalým moderátorem a bývalým vedoucím tajemníkem Skotské církve. Řekl mi, že v současnosti 20 % silných sborů významně přispívá na financování kazatelské činnosti v 80 % sborů církve, které sice většinou dají dohromady 3/4 personálních nákladů, avšak zbytek stejně doplatí silné sbory. Solidarita v církvi je rozhodně na místě, avšak nelze donekonečna „trestat“ silné sbory za to, že se jim daří, a vytahovat z nich peníze pro sbory, jimž se nedaří. Lepší by bylo podporovat silné sbory, aby vychovávaly kvalitní církevní pracovníky, kteří se poté rozšíří do celé církve.

Ke změně v církvi musí dojít teď – do tří let musí být znatelný rozdíl; již není možné na nic čekat. Zeptal jsem se, jak ve Skotské církvi čelí „blbě náladě“. Dr. Chalmers vtipně poznamenal, že křesťanství je naděje bez optimismu. Nikdy to nevzdají. Pokud se něco v některé části Skotska daří, ve druhé části Skotska se o tom zpravidla nedozvědí. Synod má být v budoucnu fórum pro prezentaci dobrých výsledků. Bude přinášet zvěst o úspěšných sborech pro ty, které strádají.

Adam Csukás, právník ÚCK, foto Petr Peňáz

Hutné a chutné ohlédnutí (1989–2009) z Nosislavi

A od té doby uplynulo dalších deset roků

Máme v Nosislavi nový Husův dům a pořád něco vylepšujeme. Fasádu na kostele máme také novou a kdekdo vlastní digitální fotoaparát, aby si ji mohl vyfotit. Kostel nám dokonce památkově chrání; dříve by byl možná leckdo rád, kdyby spadl. Ulice před kostelem se jmenuje po evangelíku Masarykovi. Zmizeli církevní tajemníci se svými zákazy. Sborový list nikdo neschvaluje. Není cenzura. Chybí „očko“,

počítající příchozí pro vrchnost. O sledování církve čteme zasvěcené články a pátráme v archivech. Můžeme mít přátele v cizině a můžou nás i navštívit. Jenomže přitom neznáme vlastní diasporu. V roce 1975 byla průměrná účast při bohoslužbách 151, při nešporách 33. Ve stejném roce jsme vybrali na všech sbírkách 115 tisíc. Čekali jsme, že se po revoluci do sboru vrátí houfy...

Na věži máme zvon i sídlo nosislavského internetu s názvem „Nosinet“. Na faře plyn, ale zas žádný komín, kdyby někdo na východě zavřel kohoutek. Nepíšeme na stroji, neroz-

množujeme na cyklostylu. Máme počítače, sborový web a album fotek na tzv. rajčeti. Už nenahráváme bohoslužby na kazety. Jsou přece v televizi a v rádiu. Málo píšeme rukou. Farář je dostupný přes svůj telefon, má e-mail. Bible není nedostatkové zboží, je na internetu, na CD, DVD, ale známe ji méně.

Dřív jsme nejezdili na sborové pobyty. V obci jsme rovnoprávní s jinými spolky. Jsme však jen další spolek? Starosta je zván na instalaci... a přijde! Dostali jsme obecní dotace, a pak zase nedostali. A pořád jsme pro někoho helvíti. Pořádáme veřejné koncerty. Máme staršovstvo, co vypadá

mladě a někdy unaveně. Jsou nové zpěvníky, ale méně hudebníků. Víc musíme hledat, co chceme, co nám za to stojí. Na faře jsou už čtvrtí obyvatelé. Vody je méně a je dražší. Víno prý bude letos dobré, ale prý jej bude málo. Chlévy prázdnější, pole zarostlejší plevem. Vztahy často taky. Rány bolí. Řeči se vedou a zraňují. Odpustit je stejně těžké jako před lety. ▶

Švarcava (Svratka) teče stejně. Mladí se starými se pořád hledají a naopak. Taky se pořád hledáme s katolíky a naopak. Někdo je bez práce. Někdo má práce nad hlavu. Někdo je vážně nemocen. Někdo byl rehabilitován. Někdo pomluven. Někdo vydělal peníze. Někdo se nemůže uchytit. V garáži Škodovku, ale už jinou. Máme dost svých starostí. Budujeme kariéru. Nestíháme, ale pořád na to máme jen jeden život. V práci otevřeně říkáme, že jsme evangelíci.

Mluvíme o večeri Páně s dětmi. Děti už nedostávají dvojku z chování za účast na bohoslužbách místo v lampiónovém průvodu. Porodily silné ročníky. Máme Evangelickou akademii. Děti se v neděle více ptají. Jsou sebevědomé, někdo tomu říká zlobení. Křesťanská výchova v domácnostech je liberální. Nevykáme rodičům, často ani svému faráři. Pořád existuje školka mládeže.

Mládež přitahuje dobrá kapela a přínosná, věcná přednáška. Modlitby patří do undergroundu. Nikdo nehraje na basu. Nehraje se volejbal, v kurzu je florbal. Sdružení mládeže vstává z mrtvých.

Můžeme veřejně pomáhat potřebným. Máme Diakonii, ale pořád je to novinka jakoby letošní. V Husově domě se schází mateřské centrum Nosislávek, organizované navíc už zase povolenou Ymkou. I lesní brigáda je legální. Adoptovali jsme dítě na dálku. Sestry pořád umějí tak výborné pomazánky, katolické řezy a evangelický čaj. Po bohoslužbách pijeme kafe (vaří ho i bratři) a nespěcháme spravit dobytek. V Husově domě bude už desátý vánoční jarmark. Naše pohřební a vánoční dechová kapela pořád hraje! Zpívá se! Haleluja!!!

Vladimír Svoboda, Lenka Dobrovolná, Ondřej Macek; obrazový doprovod Benfoto

ČEŠTÍ EVANGELÍCI V POLSKU

Za krajany do Husince a Stroužného

Žijí dál, věří, scházejí se...

Na Trojiční neděli jsme s Pavlem Pokorným, členem synodní rady a farářem sboru v Praze-Střešovicích, a s Petrem Grendelem, farářem z Hronova, navštívili polské reformované (dříve české) sbory v Husinci u Střelína a ve Stroužném u Chudoby.

Agitace a rozčarování

Věděli jste, že s vojskem pruského krále Bedřicha II. přicházeli i kazatelé-agitátoři? Lákali tajně bratry evangelíky k odchodu z rekatolizovaných českých zemí. Ale zároveň tak získávali pro svého vládce řemeslníky a rolníky na nově získaná území. Jako kdyby nám dnes, v čase nedostatku pracovních sil, vláda platila za verbování souvěrců na Ukrajině nebo v Bannátu. Farář = agitátor! A jako dnes přichozí

často zjistí, že pracovní agentura „přeháněla“ a ubytovny jsou ubohé a práce je špatně placena, čekalo i v 18. století na vystěhovalce rozčarování. Minsterberk, kam směřovali, praskal ve švech. Tolik přistěhovalců působilo kolaps – chybělo ubytování a taky krmení pro zvířata. Skoro jako dnes v tureckém pohraničí nebo v Jordánsku. Tenkrát Češi podcenili historickou paměť Slezanů – ti ještě nezapomněli na husitské „spanilé“ jízdy před 300 lety. A teď by měli potomkům husitů pomáhat? Exulanti Minsterberk opustili a pokračovali dál do pruského vnitrozemí.

Husinec

Českých evangelíků kolem Střelína nebylo nikdy mnoho. Po druhé světové válce, když se změnily hranice, zapůsobila agitace znovu. Zhruba 850

lidí se dalo přesvědčit k návratu do Československa, asi 1000 lidí odešlo nebo bylo vyhnáno do Německa a v Polsku jich zůstalo už jen asi 1000.

krajaní v Husinci

Na službách Božích 16. června 2019 nás v domě u sestry Lotty bylo osm, z toho tři z Čech. Mariánský kostel, který českým exulantům daroval roku 1749 Bedřich II., předali evangelíci zpět katolíkům v roce 1982. Zůstala jim k užívání Česká klubovna neboli modlitebna, občas se tam scházejí, dům však po právní stránce patří Spolku Slováků v Polsku. Dříve existovala v Polsku Sociálně-kulturní společnost Čechů a Slováků, dnes však český podíl představuje pouze přidružený Český klub.

Stroužné

Stroužné je blízko hranic, jezdí se tam na kole, chodí pěšky, přijíždějí i rekreatanti. Sboreček zažívá větší cvrkot; i když je maličký, používá stále krásně opravený kostel.

Obě společenství prošla nejistotou cesty do neznáma, stala se domovem velmi statečným

a sveřepým lidem, které drtily světové dějiny, aby se rozhodovali, zda jsou Češi, nebo Němci.

Výhledy

Žijí ale dál, věří, scházejí se – bez staršovstev a výročních shromáždění. Občas, když někdo přijede, svolají se, připraví chleba i kalich. Do knihy bohoslužeb zapíší písně, čtení, kazatele, počet pří-

po bohoslužbách ve Stroužném

chozích. Třikrát, čtyřikrát do roka v Husinci, ve Stroužném víc. Výdaje jsou na minimum, s velkými opravami pomáhá celá církev. Možná jednou, až se objeví noví bohoslovci, přijde i vlastní kazatel? Na webu mají stále svoje stránky, nikdo je neruší, nic se nezavírá. Přátelství, vztahy a láska nepozorovaně nahrazují stále více bezmocné instituce, řády a kvóty. Administrátor tu už rok nebyl? Asi má jinou důležitější práci. Z ještě větší dálky přijede bývalý farář, zastaví se Holanďanky, přátelé ze Zelova, rodina z Čech, historik z Němce. Přece se máme rádi, patříme k sobě, je nám spolu dobře. *Haben wir Gutes empfangen von Gott und sollten das Böse nicht auch annehmen?* (Job 2,10)

Michal Kitta

Oddělení výchovy a vzdělávání

Aby každý pro sebe našel to pravé místo a bylo mu s druhými dobře

Když si na webu najdete strukturu Ústřední církevní kanceláře, jednou z položek je také Úsek celocírkevních aktivit. Co si pod tím představit? Tento úsek má na starosti dost rozdílné záležitosti, které však mají společné to, že slouží celé církvi. Zahrnuje Evangelickou akademii, která sdružuje sedm škol zřizovaných ČCE, koordinuje práci kaplanů, faráře pro menšiny a studentského faráře – se samostatnou referentkou pro tyto aktivity Helenou Wernischovou jsme se setkali v ČB 5/2019. Do úseku patří dále oddělení mládeže, celocírkevní kantor (rozhovory přineseme v některém z dalších čísel) a oddělení výchovy a vzdělávání. To má samo o sobě velmi pestrou a rozsáhlou agendu, jak se můžete dozvědět z následujícího rozhovoru s vedoucí celého úseku a zároveň vedoucí oddělení výchovy a vzdělávání Evou Markovou.

Kolik lidí pracuje v oddělení výchovy a vzdělávání a na jakých pozicích?

V našem oddělení pracuje Marie Stolařová jako referentka na 0,3 úvazku, Filip Halama, též jako referent, na 0,75 úvazku a já na plný úvazek jako vedoucí.

Proč se v evangelické církvi klade na vzdělávání a výchovu takový důraz?

To je evangelická tradice. Konfirmační otázky jen z pouhé víry nezodpovíš. Pravda je, že jsme hodně intelektuální společenství, a tak k nám snaha o úroveň znalostí patří. Výchova by ale měla být důležitá pro každé společenství, kte-

ré si chce vychovat pokračovatele, v tom nejsme nijak výjimeční.

Nejviditelnější, co vaše oddělení pořádá, jsou tábory pro děti s postižením a také rekreace pro rodiny s postiženými dětmi. Na ně se opakovaně hlásí lidí více, než je možné zvládnout; často jsou to lidé či rodiny z mimocírkevního prostředí. Jak tyto pobyty vypadaly v letošním létě?

Dosud se uskutečnily tři z pěti pobytů. A dopadly výborně, zejména díky vedoucím a dobrovolným asistentům. Letos jsme si opravdu nebyli jisti – jeli noví vedoucí, počet dobrovolníků byl spíše menší, ale vše dopadlo dobře.

Jak zajišťujete nutné instruktáže dobrovolných asistentů? Kdo je školí?

Instruktáž připravujeme s pomocí poradního oboru pro práci s lidmi s postižením. Část školení připravují zkušení dobrovolníci, kteří nejlépe vědí, jaké informace je třeba předat. Z některých zasloužilých dobrovolníků se již stali odborníci v pomáhajících profesích, takže náplň má dobrou úroveň.

Jak letos dopadly ostatní dětské tábory a rodinné rekreace? Jsou něčím specifické?

Zatím výborně, nikdo si nestěžoval. Jeden tábor je specifický účastí dětí z krajanských sborů na Ukrajině, letos přijely děti z Bohemky. Rodinné pobyty jsou místo, kde se setkávají lidé stejného duchovního zaměření, sdílející podobný žebříček hodnot. Což je dobrý základ pro prožití smysluplné a hezké dovolené.

Pro učitele nedělní školy organizujete celocírkevní seminář a dvouletý kurz S dětmi na cestě víry. Jaký mají cíl?

Měli by podpořit učitele nedělních škol a dát jim pro jejich práci nové impulzy. Celocírkevní seminář je jednou ročně a je určen většímu počtu účastníků. Kurz *S dětmi na cestě víry* je pro uzavřenou skupinu, která se dva roky pravidelně setkává, pilně studuje, vypracovává domácí úkoly a získává větší vhled do katechetického umění.

Eva Marková a Filip Halama

Pro práci s dětmi připravujete a vydáváte různé materiály – pracovní listy, divadelní hry, pásma pro děti, katechetické příručky pro učitele nedělních škol.

S kým vším v této oblasti spolupracujete?
S poradním odborem pro děti, s vybranými faráři a s těmi, kdo jsou tak hodní, že nám pošlou své výtvary.

Pro církevní veřejnost nabízíte *Křesťanský kurz* a kurz *Církev živě*. Co si pod tím můžeme představit?

Křesťanský kurz je určen osobám, které mají zájem o hlubší poznání evangelické tradice a rády si rozšiřují své obzory. *Církev živě* je spíše festivalového typu, prolíná se tam spousta programu pro všechny věkové kategorie. Téma kurzu určuje evangelizační heslo pro daný rok, letos je to část verše z Žalmu 34 „Vyhledejte pokoj a usiluj o něj“.

Jaké formy celoživotního vzdělávání připravujete pro faráře, výpomocné kazatele, presbytery a další skupiny lidí, kteří se v církvi nějak angažují?

Pro faráře nabízíme několik seminářů do roka a postgraduální kurz v Daňkovicích. Pokud váš farář ještě na žádném semináři nebyl, rozhodně ho na některý pošlete. Pro výpomocné kazatele nabízíme víkendový seminář a pro presbytery jednodenní seminář, nazvaný *Co by měl vědět každý presbyter*. Dvakrát ročně pořádáme vícedenní seminář pro pastorační pracovníky, který se koná v některém sboru, kde určitý konkrétní pastorační pracovník působí. Účastníci tak mají možnost poznat práci svých kolegů v místě působení.

Všechny typy kurzů nejen nabízíte, ale musíte je i zorganizovat, registrovat přihlášky, najít lektory a ubytování pro účastníky, potom vše vypořádat a vyúčtovat. Jak zvládáte tuto administrativní část práce?

Myslím, že dobře. Odborník na ubytování je Marie Stolařová, která si pamatuje, kdo s kým chce bydlet nebo třeba kdo chce spát sám. Vyúčtování, to je spíš otázka pro ekonomické oddělení.

Co je na vaší práci hezké a důležité?

Na nic a na nikoho nezapomenout. Myslím, že důležité je všechno, co pořádáme. Hezké je, že se nám věci daří. Účastníci jsou spokojeni a někteří by se nejraději přihlašovali už rok dopředu.

ptala se a fotila Daniela Ženatá

Zázraky se dějí

Podporované místo v krajském městě ožívá

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Ústí nad Labem byl (a stále je) sbor malý. Od jara 2015 do podzimu 2018 byl neobsazen. A navíc je už od roku 2011 až do současnosti bez staršovstva, řízen správní komisí. Účast na bohoslužbách se pohybovala mezi pěti až deseti lidmi. I přes pomoc seniorátu, přes obětavost českotěšínského, orlovského a dalších sborů i celé církve se náš sbor dlouhé roky potácel nad propastí a vážně se uvažovalo o jeho zrušení a sloučení s některým sousedním sborem v Ústeckém seniorátu.

Začátky

Já jsem do tohoto sboru nastoupil v říjnu 2018, což bylo možné jenom díky podpoře celé církve – sbor v Ústí nad Labem byl synodem prohlášen na další

a opravy kostela a fary by současné příjmy sboru nestačily. Je proto na místě vyjádřit vděčnost všem členům naší církve, kteří svojí podporou obsazení Ústeckého sboru umožnili.

Jaké to tu je dnes?

Od chvíle, kdy jsem se s rodinou na faru v Ústí přistěhoval, uplynulo deset měsíců. Lidé, kteří město neznají, se divili, co tu chci dělat. „Je to tam hnusné, smrdí to tam, je to poddolované, je tam kriminalita, samí Romové, samí ateisté...“ I kdyby to všechno byla pravda (což není), tím spíš má přece církev na takových místech působit. Přinášet evangelium, radostnou zvěst, že ani Ústí nad Labem není místo Bohem opuštěné nebo zapomenuté.

Sbor však v současnosti prožívá určitou renesanci. Rozhodně nemohu tvrdit, že se daří všechno, na co sáhneme, ale ledacos ano. Připadám si podobně, jako kdybych se vynořil z hlubiny a nadechl se čerstvého vzduchu. Víc než kdy dřív si uvědomuji, jak je důležité, aby ve sboru panovala atmosféra důvěry, aby se lidé rádi viděli a potkávali, nejen v kostelních lavicích, ale i jako bratři a sestry, jako přátelé v Kristu. Ne lidová církev s anonymními účastníky bohoslužeb. Modlete se prosím za nás, ať nám ten dech nedojde.

Láska, agapé, jak píše Pavel v dopise Korintánům, je dlouhodechá. Snad se to projevuje i u nás. Do sboru přišli (a přicházejí) noví členové z mimocírkevního prostředí. Tento rok byly zatím čtyři křty dospělých a k tomu křest jedné malé holčičky. Na bohoslužbách i při jiných příležitostech se objevují lidé, o kterých dlouhé roky nikdo nevěděl nebo sbor v minulosti opustili. A mohykáni, kteří se sborem přečkali všechno dobré i zlé, začínají opět věřit tomu, že přítomnost českobratrského evangelictví v krajském městě Ústí nad Labem je možná a má i smysl.

společenství při grilování

čtyři roky za podporované místo. Pro nás to znamená především osvobození od odvodů do personálního fondu; a upřímně – bez této podpory by to nešlo. V minulých letech na zaplacení svého faráře sbor peníze neměl, a i když se finanční situace tento rok zlepšila, na pokrytí odvodů do personálního fondu, na provoz sboru a nákladné udržování

Co děláme?

Nic extra, nic, co neděláte ve svých sborech i vy. Scházíme se každou neděli k bohoslužbám, přes zimu na faře, v létě v kostele. Považuji za malý zážrak, že se účast na bohoslužbách tolik zvýšila. Před Velikonoce se průměrná účast mimosvátečních bohoslužeb blížila třicítce. To jsem v září 2018 ne-

zbrusu nová sborová kuchyně

čekal. Díky, Pane Bože, dojíká mě to. Vysluhujeme večeri Páně – každou první neděli v měsíci, každý svátek, při každém křtu. Modlíme se. Při obnovných biblických hodinách a dalších katechetických setkáních se snažíme vzdělávat. Diskutujeme, teď nově na setkáních střední generace. Jíme spolu, ba-

víme se, vaříme pro chudé i pro sebe, setkáváme se v ekumeně, hraje florbal, zpíváme.

Apracujeme. Brigády na faře bych chtěl zdůraznit, vystřídalo se tu už velké množství hostů brigádníků, za což jim patří velký dík. Ale při posledních brigádách už začali převažovat členové sboru. Bez této pomoci by se nepodařila z gruntu zrekonstruovat sborová kuchyň ani by nešlo začít s úpravami v suterénu, kde budujeme dětskou klubovnu.

Co budeme dělat dál?

Tyto řádky píšu v předvečer odjezdu na rodinný pobyt do Bělče. Turnus, který povedu, jsme částečně obsadili rodinami z našeho sboru. Věřím, že se povede a že příští rok nás pojede zase víc. Od září nás čeká pravidelná nedělní škola, která dosud byla v limitovaném režimu. Příští rok začne velká rekonstrukce na faře.

A co bychom si přáli?

Znovu ustavit staršovstvo. Zde jsme zatím tak asi ve třetině cesty; správní komise je sice po dlouhé době už většinově ústecká, nicméně cesta k řádnému staršovstvu může ještě chvíli trvat. Ale především chceme být otevřené společenství, kde má každý své místo, a naději, kterou jako křesťané chováme, chceme přinášet dál, do města a jeho okolí.

Tomáš Jun, farář; foto Martina Junová

a autor textu

SBOR V BUKOVCE

Brigáda mládeže v Bukovce

Nadějná budoucnost církve

Očas kolem sebe slychám povzdechy, ale i vážné otázky, jestli ty naše sbory, jestli ta naše církve má nějakou budoucnost. Já myslím, že má. K nám do Bukovky se ta budoucnost začala sjíždět v neděli 14. července navečer. Postupně zaplnila přízemí fary, a když už se

tam nemohla vejít, ustlala si také v Husově síni, naší modlitebně. Zvládla i skromné ubytovací podmínky a nedostatek teplé vody. Hned ráno se pustila do rekultivace farní zahrady, jejíž zadní část by se mohla časem proměnit v malé hřiště. Pořádně prokoukl i prostor před jíž ►

výše zmíněnou Husovou síní a kolem kostela; k tomu nátěry plotu, dveří, nový okapový svod a spousta další práce. Dokonce se dostalo i na vymalování kanceláře římskokatolické fary

v Lázních Bohdaneč, v níž, díky vstřícnosti mého milého kolegy, pořádáme biblické hodiny.

Brigáda mládeže – zní to docela obyčejně, a přitom kolik nevšedních, jedinečných okamžiků

se za tím skrývá! Neznamená jenom spoustu odvedené práce, ale také společný odpočinek. Pobožnosti v kostele, který v podvečerním světle najednou vypadá až trochu tajemně a romanticky. Rozhovory a zpěv, procházky a hry a večerní programy se zajímavými hosty. O zkušenosti a zážitky ze své práce se s námi podělili vesmírný architekt Ondřej Doule, který pro NASA navrhuje příbytky pro první lidské posádky na Měsíci a na Marsu, Pavel Ruml, bývalý kaplan české armády, nyní farář v Praze-Dejvicích, a jeho bratr Joel, emeritní synodní senior a v současnosti seniorátní farář Ústeckého seniorátu.

Děkuji Věře a Michalovi Brandovým za pečlivou organizaci celé události, mládeži za dobrou práci a ochotu věnovat čas a síly pro dobrou věc. Děkuji sestřám a bratrům z našeho sboru, kteří se na přípravě a průběhu brigády také podíleli. A děkuji Pánu Bohu za to, že naše církve má i při všech svých slabostech tak nádejnou budoucnost!

František Plecháček, foto: Věra Brandová

SBOR HRABOVÁ, ZÁBŘEH, ŠUMPERK A SVÉBOHOV

Husova slavnost v Hrabové

Oslava svátku mistra Jana Husa má v Hrabové už téměř stoletou tradici

Z připomínky mistra Jana Husa 6. července 1920 vyšel impulz k přestupovému hnutí, z něhož se zrodil nový evangelický sbor. Pozoruhodné je, že tento proces nezahájila církev, nýbrž pracovníci místního Sokola a učitelé. Pan vikář Šedý vzpomíná: „Nadešel šestý červenec a hrabovští se seřadili a pochodovali k Husově hranici na návřší za vesnicí. Pan učitel Horský měl tak vzletnou a přesvědčivou přednášku, že myslí posluchačů byly uchváceny a roztouženy jíti za kostnickým mučedníkem cestou starých husitů. Do této nálady nechal starosta obce příštího jitra vybubnovati, že

ti, kteří by chtěli z církve římskokatolické vystoupiti, mohou přijíti do obecní kanceláře, kde se jim potřebné blankety vyplní. Této ochoty využilo dle udání asi dvě sta lidí, mužů i žen...“ Teprve poté byl olomouckým farářem Prudkým do Hrabové vyslán vikář Rudolf Šedý ze Svěbohova. Na zahradě sokolovny vykonal první evangelické bohoslužby, po nichž se do naší církve přihlásili mnozí z těch, jež tak silně Husova slavnost oslovila.

Od té doby se na vrchu Vostrá pálila hranice každý rok, s přestávkami v časech válečných a komunistických. Tradice se obnovila koncem

osmdesátých let minulého století za působení faráře Václava Hurta. Okresní církevní tajemník tehdy tuto událost výjimečně povolil, ale vyhradil si právo osobně kontrolovat, o čem tam bude mladý farář mluvit.

Letošní slavnost

V posledních letech už na Vostrou nechodíme. Na návrh starosty obce Jiřího Linharta se „Hus pálí“, jak se tady říká, na hřišti uprostřed obce. Letošní slavnost se konala 5. července navečer, začala

v kostele ekumenickými bohoslužbami. Zpívaly se přitom písně staré i nové, říkaly se modlitby, a místo kázání četli tři bratři a dvě sestry pásmo s názvem Husův zápas o pravdu od Blahoslava Šourka. Místní farář ještě téma doplnil myšlenkami Amedea Molnára o třech rozměrech pravdy u Husa. Shromáždění vedli faráři D. Přichystal (CČSH), J. Pavlůs a J. Hudec. Ke slavnosti přijeli lidé ze Zábřehu, Šumperka, Svěbohova a dalších míst, účastnili se i tři starostové okolních obcí.

Po skončení bohoslužeb se přítomní seřadili do průvodu. V čele šli tři vlajkonoši, za nimi starostové, faráři a ostatní a do pochodu hrála dechová hudba Rohelanka. Na hřišti zazněla státní hymna a po ní měl hlavní slovo starosta Zábřehu František John. Jako praktikující katolík ocenil Jana Husa vedle Cyrila a Metoděje coby zásadní postavu českých dějin. Podle Johna křesťanství zbudovalo zákklady, na nichž stojí Evropa, což si díky zdvojeným

červencovým svátkům všichni občané naší země mohou uvědomit. V současnosti se však mnoho lidí od duchovních tradic své země odklání, čímž ztrácejí pevnou půdu pod nohama. Přesto ale starosta věří, že český národ se ke křesťanským kořenům vrátí. Z jeho úst se dokonce ozvala výzva mladé generaci k hledání síly skryté v evangeliu. Po projevu hrabovský starosta zapálil hranici.

Průběh slavnosti sledovali od stolů i hosté místní hospůdky, ke kterým po oficiálním programu přišedli i účastníci průvodu.

Někomu může připadat výše popsaná slavnost jako podivná směsice duchovního a světského. Organizátoři setkání však cítí povinnost Husa jako svědka pravdy takto připomínat, což dělá málokdo. Nedávno vysílal český rozhlas pořad k 600. výročí pražské defenestrace. V telefonní anketě se většina respondentů vyjádřila o Husovi pozitivně, ale husitské hnutí odsuzovala. Dva volající dokonce přirovnali husity k islámskému státu nebo k náboženským teroristům. V relaci nezaznělo ani jednou slovo „pravda“. Je jasné, že samotný Husův svátek jako den volna myšlení lidí nezmění. Většina české veřejnosti má o husitství představy jen matné. I proto mohlo Husovu postavu letos zneužít vedení KSČM při setkání občanů v Táboře ke své agitaci. Tím víc je třeba, abychom se jako křesťané k velikým postavám a myšlenkám našich dějin veřejně hlásili a připomínali jejich duchovní a mravní výzvy. Třeba i takovými malými slavnostmi, jako byla ta letošní v Hrabové. **Jan Hudec, farář v Hrabové**

Píseň začíná skutečně žít teprve tehdy, když se zpívá

Zpěvná pětiletka se zpěvníkem Svítá

Zpěvník *Svítá – Křesťanské písničky (NEJEN) pro mládež* má 489 písní. V září 2014 jsme si na schůzce starší (vysokoškolské) mládeže ostravského sboru uvědomili, že každý týden zpíváme stále dokola těch několik málo písní, které jsme znali. A to nás přestalo bavit. Tak jsme vytvořili seznam všech písní a začali je po zazpívání „škrtat“. Opakování nebylo až na výjimky dovoleno. Trvalo nám to asi tři roky. Za tu dobu jsme také sehnali nahrávky a hodně písní sami nazpívali.

Na farářském kurzu v roce 2016 jsem oslovila několik přítomných autorů textů nebo skladatelů, zda nemají nebo nemohou přímo vytvořit nahrávku svých písní. Kladné odpovědi jsem dostala od všech, ale moji prosbu uskutečnil snad jen farář Zdeněk Šorm (obrovský dík!). Nedívím se – na světě jsou důležitější věci.

Během stejného farářského kurzu jsem se potkala s Danielou Hamrovou, které jsem řekla o nápadu naší mládeže i o tom, že nevím, jak sehnat nahrávky Liturgických zpěvů Dorothey Kellerové (písně 471–479). Snad jen ti z vás, kteří se také nevyznáte v příbuzenství v církvi, pochopíte můj úžas, když jsem se dozvěděla, že Daniela je sestra Dorothea a hned vzápětí jsem dostala na ni mailovou adresu. Vypadalo to slibně. Už jsme měli naplánován příjezd paní Kellerové do Ostravy na hudební víkendový pobyt s dětmi, během kterého bychom se tyto písně naučili a nahráli, žel ale právě kvůli časovým (ne)možnostem (a to dokonce z naší strany) se nic z toho nepovedlo.

Co ale dopadlo moc dobře, byla návštěva v Hlinsku u farářů Čejkových, kteří mě během jednoho večera naučili mnoho nových písní a také ukázali „praSvítá“ (podklady ke zpěvníku, zahrnující i písně, které se do prvního vy-

dání nakonec nevešly). Povedlo se také několik hudebních setkání starší mládeže s členem ostravského sboru a autorem několika písní Tomášem Novotným.

Zazpíváme už všechno

Netušili jsme, že se z toho stane pětiletka. Předposlední rok jsme snad „neškrtili“ žádnou píseň a vrátili jsme se k tomu až loni – konec školního roku poslouží jako dobrá motivace k tomu zpěvník konečně celý „oživit“ neboli dozpívat.

A tak jsme 18. června 2019 odzpíváním výše zmíněných Liturgických zpěvů tuto kapitolu naší mládeže uzavřeli. Od září budeme písně už zase svobodně vybírat. Jenže už neřekneme, že nějakou píseň neznáme.

Celá událost má jen pozitiva. Hodně z toho, co jsme se sami naučili, jsme si oblíbili. A tak můžeme jen doporučit písně jako Večerní modlitba (11), Blues (26), Žalm Kaifášův (30), Dej mi zase nový den (43), Bdí při nás (126), Čas zaslíbený (137), Má modlitba (178), Nemůžete ani chvíli (212), Oči jsi mi dal (232), Vracím se tmou (376), Za všechny zvony katedrál (388), Ženeme se sami (408).

Nahrávky jsou k dispozici

Ke všem vyjmenovaným a mnoha dalším (celkem 77 % ze všech písní) máme nahrávky, takže pokud se chcete nějakou naučit, a neumíte si ji zahrát, dejte vědět. A já navíc tyto nahrávky používám jako podklad pro naši hudební sku-

pinku, když po ní chci, aby zazpívala v neděli na bohoslužbách ze *Svíta* nějakou neznámou píseň.

Je možné, že naše snažení nechápete, třeba máte zpěvník v malíčku. V tom případě pomozte nám těch zbylých 23 % nahrávek dotvořit.

Ewa Jelinek

ZE SBORU V ŠTRAMBERKU

Vzpomínka na 21. srpen 1968

Místo lesní brigády nečekání hosté

Byl to zvláštní čas, ten rok šedesátý osmý (pro nás dnes již minulého století), už na samém počátku a ještě před ním. Stále víc se smělo to, co dřív bylo nemyslitelné. A nebyli to jen nějací ti sebevražední odvážlivci, kdo otevřeně poukazovali na nedostatky při spravování věcí veřejných, které by se měly změnit, aby se poměry u nás pohnuly k lepšímu; na schůzích a veřejných shromážděních se vše pojmenovávalo patřičnými jmény a lidé ve funkcích a úřadech přestali být nedotknutelní. My v církvích jsme přestali žádat k tomu, co jsme chtěli podniknout, povolení a zdálo se, že dohlédací orgány už nemají sílu, aby něčemu bránily.

Společenství lesních brigád

Naše rodná ČCE ještě v době přísného režimního dohledu začala s „pracovními brigádami“, které přivítalo jako pomoc především lesní hospodářství, ale někdy také zemědělství nebo stavebnictví. (Např. v roce 1953 pracovala početná skupina bohoslovců a církevní mládeže na výstavbě sídliště Ostrava-Poruba).

Ty brigády ovšem pamatovaly také na duchovní rozměr: Jejich druhá část bývala vzdělávací ve smyslu biblickém i obecně náboženském. Nebyl to výdělečný podnik; stačilo, když to vycházelo „fifty – fifty“: z výdělku se uhradila strava. Šlo přece především o společenství!

K tomu se později přidalo další hledisko: Proč na tyto podniky nepozvat mládež ze zahraničí? Ať se

naši mladí pěkně učí cizí jazyky a získávají rozhled! Dali jsme se do podnikání v tomto směru také na Novojičínsku (měli jsme tam pět sborů, ale dalo se to vědět i na Valašsko). S několika kolegy jsme sjednali pracovní brigádu v polesí Frenštát pod Radhoštěm – Trojanovice. Lesní správa nám velmi vyšla vstříc a zavázala se zajistit na 14 dní jednoduché bydlení i stravování. Troufli jsme si na dost velký počet pracovníků: 20 od nás a 20 z Německa. Byl ustanoven jakýsi štáb o šesti lidech, který se pravidelně scházel a promýšlel detaily. Po sborech jsme ten záměr ohlásili a přihlášky přicházely.

Totéž se dalo na německé straně. V polovině srpna to vypadalo dobře a zdálo se, že i počasí bude pro naše plány přejné. Asi pět dní před zahájením (po půli srpna) jsem sedl na motorku a jel na polesí do Frenštátu, abych ještě některé nejasné věci domluvil, a potom jsem vyjel na Radhošť; když jsem na tamním parkovišti uviděl vůz Trabant s německou SPZ, dal jsem se s jeho majitelem do řeči. Představil jsem se mu a jen mimochodem jsem mu sdělil, že čekám skupinu mladých lidí z NDR. Ten muž se na mne zpytavě podíval, chvíli mlčel a pak mi spiklenecky sdělil: „Nikdo k vám z NDR nepřijede. Hranice je uzavřena a nikoho od nás k vám nepouštějí.“

Mezinárodní obsazení

Vrátil jsem se rychle domů a snažil jsem naladit svoje malé rádio na západní vysílání. Tam jsem se dozvěděl, že nás možná čeká něco horšího. Cizí ▶

vojska jsou připravena k nám vpadnout a Západ se do toho míchat nebude, nestojí o válku!

Spojil jsem se s ředitelstvím polesí a tam už měli jasno: Brigáda se musí zrušit! Další telefonování kolegům, aby všechny přihlášky zrušili. A německá mládež prostě nepřijede, protože ji k nám nepustí. V tom napětí se dostavil i pocit úlevy.

Jenže všechno bylo ještě jinak: Tři dny před 21. srpnem se na štramberskou faru přišourají tři osmnáctiletí: Karl Heinz K., Helmut Egon F. a dívka Elke Almut N. z Drážďan; nějak se stalo, že se dostali na naše území ještě před vyhlášením blokády. Vyhlížel z toho malér, hlavně pro mě osobně. Kam je umístit a jak je budu stravovat? Jak dlouho pobudou?

To by ovšem nebyli všímaví Štramberští! Přiběhla sestra Slavěna Sochová s návrhem – mají volné podkroví, hosty vezmou k sobě a postarají se i o jejich stravování. Na mě ovšem zbylo, abych pro ně ze dne na den vymýšlel program.

Vojenské obsazení

Jenomže třetí den ráno, právě 21. srpna, rozhlas oznamuje, že jsme obsazováni armádami Varšavského paktu. Běžím k Sochovým, kteří už to samozřejmě vědí také, a oznamuji tu zprávu mladým Němcům. Ti nijak nechápali naše vzrušení – u nich jsou přece Rusové už přes 20 let, od konce války (1945)!

Je zřejmé, že tu nečekaně vznikl vztah host a hostitel; délka toho vztahu předem domluvena nebyla, ale právě to se v životě často stává. Host je pro hostitele dar i úkol, s nímž se musí vyrovnat. Ti naši mladí němečtí hosté zůstali v tom děsivém zmatku, který všudypřítomností převážně ruského vojska vznikl, osm dní. Teprve pak totiž dálkové vlaky do Prahy začaly opět jezdit.

Těch osm dní jsme naplnili zajímavými výlety do nejbližšího okolí: Nový Jičín (továrna na klobouky Tonak), Kopřivnice (muzeum automobilky Tatra), Rožnov pod Radhoštěm (Valašské muzeum v přírodě) a několika výšlapy do Beskyd. Samozřejmě jsme přítom pilně debatovali a probírali témata politická, biblická i historická.

Osmého dne jsem milou trojici vybavil taškou s jídlem a pitím, doprovodil je do rychlíkové stanice Studénka a pomohl jim do přeplněného rychlíku s pokynem a radou, ať se v Praze do ničeho nepletou a neprodleně nastoupí do vlaku směrem na Berlín. Čekal jsem celý měsíc (ani pošta řádně nefungovala), než mi konečně přišla pohlednice se vzkazem Elčiny maminky: *Wir danken Ihnen, Herr Pfarrer, für alles, unsere Kinder sind in Ordnung heimgekommen.* (Děkujeme vám, pane faráři, naše děti se v pořádku vrátily domů.)

Ludvík Klobása

CÍRKEV ZPÍVAJÍCÍ

Bůh první slovo má

Tato jednoduchá a jasná píseň patří k nejznámějším holandským „novým církevním písním“ z padesátých let minulého století. Autor textu Jan Wit (1914–1980) ji původně napsal k Novému roku. Díky své kvalitě se často zpívala ve studentských kruzích i při mezinárodních setkáních, čímž se stala známou v různých zemích i různých církvích. Od svého vzniku zastává prominentní místo nejen v evangelických či reformovaných zpěvnících, ale také v některých katolických kancionálech.

V našem prostředí není nová. S českým překladem Bohuslava Vika se poprvé objevila ve sbírce *Písně církevního roku* (pracovní texty Kostnické jednoty pro místní odbory a sbory spolupracujících církví, Praha 1986). Pod stejným názvem, ovšem s jinou textovou verzí od stejného překladatele byla píseň vytištěna v Dodatku k Evangelickému zpěvníku. Při posuzování obou textů Bohuslava Vika se zpěvníková komise rozhodla pro zařazení původního textu do nového církevního zpěvníku.

Setrvávající přítomnost Boží

Počátek stvoření a završení Božího díla vytváří v písni velký časový oblouk, v němž přítomnost Boží znamená hlavní motiv. Bůh má první a poslední slovo. K tomu se také vztahuje Ježíšův výrok: „Já jsem Alfa i Omega, první i poslední.“ (Zj 22,13) Píseň se snaží tlumočit biblickou zvěst o Božím stvořitelském záměru.

V první sloce se zpívá o „počátečním světle“, o němž Bible hovoří jak v knize Genesis (Gn 1), tak i v prologu Janova evangelia (J 1). To počáteční světlo je zároveň světlo věčnosti – tato metafota je pro autora textu písne důležitá. Světlo, zmíněné v úvodní sloce, nesouvisí jen se stvořením, ale obsahuje eschatologický náboj druhého příchodu. Tím se naznačuje, že žijeme v temnotě, kde ono Boží světlo nevidíme, ale slyšíme o něm, jsme k němu voláni a jednou budeme v něm proměněni. V temnotách pozemské pouti kráčíme vstříc Božímu světlu. Bůh povolává člověka k životu. O tom zpívá druhá sloka. Ve třetí sloce se objevuje eschatologic-

ký motiv, který nás ujišťuje, že cíl světových dějin je v Božím plánu ve znamení záchrany. Vše, co bylo povoláno k životu, leží v Božích rukou, a tím dostává jiný smysl. Tajemství života zůstává ve znamení naděje Boží budoucnosti. Touto myšlenkou končí tato původně novoroční píseň, která krásně vyzní nejen při nedělních bohoslužbách, ale také při křtu, konfirmaci či pohřbu.

Nadčasová krása nápěvu

Nápěv Gerarda Kremera (1919–1970) je jednoduchý a silný. Po úvodním verši je jediná pauza, která má rétorickou úlohu, aby zvýraznila úvodní verše slok. Autor nápěvu uvádí: „Jde o prostou melodii! Zpívej ji v klidném tempu a nežeň ji. Zpívej, co je napsáno: zpívej také pauzu na konci první fráze! A nevkládej jiné pauzy na konci druhé a třetí fráze! Jednoduše zpívej to, co je zapsáno!“ Ohledně respektování hudební interpunkce platí Kremerův výrok „Jednoduše zpívej to, co je zapsáno!“ nejen pro tuto píseň.

Ladislav Moravetz

1 BŮH PRVNÍ SLOVO MÁ 1

1 Bůh první slovo má, z tmy světlo povolává, všemu život dává, dnes dnes promlouvá.

2 Bůh na počátku stál. O čem nám jen sdělí, i ten se v láosce sklání a nám si povolal.

3 Má slovo poslední: co otcům závna slíbil a pro co viru tříbil, to jistě vyplní.

4 Bůh na počátku byl a přijde jednou zase, svět stvoří v nové krásce, v něm všechno má svůj cíl.

N: Gerard M. Kramer (1919- 1970)
T: Jan Vit (mar. 1914) P: Bohuslav Vik (mar. 1937)

SPECIÁLNÍ ŠKOLSTVÍ

16 škol Diakonie znovu vítá své žáky. Je jich přes čtyři sta

Mezi speciálními školami jsou ty Diakonické uznávaná jednička

Každý žák ve školách Diakonie je originál. Jeden spořádaně sedí v lavici a klidně pracuje na svých úkolech. Druhý chvíli neposedí. Musí se stále pohybovat, jinak se necítí dobře. Další je zase tak citlivý, že ho i drobná odchylka od zavedeného pořádku nevladatelně rozruší: spustí takový křik, že se to rozléhá po celé škole. Je pak třeba všeho nechat a začít ho uklidňovat.

Víme, že nás s žáky našich škol můžou potkat leccjaké nečekané situace a teprve když nastanou, začínáme hledat způsob, jak je společně zvládnout. Stojí to ale za to. Vzdělání je totiž schopem i člověk s nejtěžším handicapem. Nemusí se hned učit číst a psát. Pokroky lze dělat i v tom, jak dát srozumitelně najevo hlad, pocit nepohody nebo touhu po společnosti druhého člověka. Pro člověka s handicapem a jeho blízké to není maličkost, ale zásadní posun dopředu. Někdy může působit až zázračně. Na zázraky ale ve školách nespořádáme. Sázíme na odbornost, zkušenost i dobrou vůli pedagogů. A na individuální přístup, což si samozřejmě žádá malý počet dětí ve třídě.

I díky tomu je Diakonie Českobratrské církve evangelické ve speciálním školství na prvním místě. Mezi nestátními zřizovateli speciálních škol je největší – v současné době mají diakonické školy 463 dětí a žáků, působí v 16 místech. Přímou ve speciálních školách se vzdělává 401 žáků, ostatní (62 dětí) navštěvuje dvě běžné mateřské školy v Chebu a Soběslavi.

Škola Ostrava: v rytmu djembe

Djembe je prastarý africký buben původem z Mali.

Už dávno na něj lidé hrají i na jiných kontinentech a své nezastupitelné místo má i v ostravské speciální škole, kde se zařadil mezi nezbytné školní pomůcky. Společné bubnování působí

blahodárně. Uvolňuje stres a napětí v celém těle, má kladný vliv na jemnou a hrubou motoriku a zvyšuje schopnost koncentrace. Žáci z ostravské speciální školy už ovládají své bicí nástroje natolik, že se mohli v květnu pochlubit dětem z ostravské mateřské školky Mitušova.

Škola Merklín: kuchařská soutěž

Tři týmy se zjara v Merklíně střetly při kuchařském klání a kromě domácích soutěžili ještě žáci z praktických škol v Horšovském Týně a v Plzni. Své síly změřili při přípravě chlebičků, bramborového salátu a palačinek. Nezávislá porota pak

hodnotila estetiku, chuť a servírování a došla k názoru, že všichni soutěžící se svých úkolů zhostili výborně, samostatně, jen s minimální

dopomocí. S hodnocením to proto porotci neměli vůbec jednoduché. Nakonec každý kuchařský tým zvítězil v jedné disciplíně, takže si zlato odváželi všichni. Příští rok se chystá další ročník soutěže, již třetí.

Škola Michle: výstava obrazů

Dendrit Kafe je název mile vyhlížející tréninkové kavárny pro lidi s duševním onemocněním, která slouží i jako výstavní prostor. Hosté kavárny tak mohli letos shlédnout obrazy z dílny

žáků pražské speciální školy v Michli. Na svých dílech si děti daly velmi záležet. Výstava byla totiž prodejní a nákupem obrazů lidé napomohli rekonstrukci michelské školní zahrady. Ta se postupně mění z fádniho betonového prostoru

ve stylu pozdního socialismu v zahradu plnou květin a herních prvků, které rozvíjejí hmat, manuální zručnost nebo třeba sluch.

Škola Strašnice: jarní setí

Jaro vyhlíží každý správný zahrádkář a vyhlíželi je i žáci školy v pražských Strašnicích. Jakmile sluníčko začalo trochu hřát, pustili se do práce, a nic přitom nevadilo, že kvůli ztížené možnosti

pohybu jsou některým z nich záhony nepřístupné. Zahrádkářit se dá přece i doma, třeba za stolem v obývacím pokoji. Žáci sázeli semínka a v průhledném kelímku sledovali, jak klíčí. K tomu ještě stihli vyrobit maminkám k svátku přání, která vystřihovali a lepili.

Škola Stodůlky: hudební nástroje

Spoustu veselých chvilků zažili žáci školy v pražských Stodůlkách. Celý březen se věnovali tématu „hudební nástroje“. Každé ráno zahajovali bás- ▶

ničkou o hudebních nástrojích, hravou formou se seznamovali s notovým zápisem, poslouchali zvuky různých instrumentů a učili se je poznávat. Každý si také zkusil na něco zahrát. Při výtvarné výchově potom kreslili notičky, ale třeba i housle nebo trumpetu, vybarvili bubínky a ze zátek od limonád vyrobili řehtadlo. Na své si přišli i u bicí soupravy.

Diakonie Rolníčka: přespávání ve škole

Těsně před Vánocemi měli žáci mateřské školy Diakonie Rolníčka v Soběslavi možnost ve školce přespát a celé to bylo opravdu ve vánočním duchu.

Nejdřív, dopoledne, navštívili místní knihovnu a prohlédli si pohyblivý betlém. Odpoledne pak vyráběli papírové ozdoby, kterými zkrášlili vánoční stromeček. A také donesli zvířátkům do lesa různé dobroty a po návratu se pobavili pohádkou *O perníkové chaloupce*. Nakonec děti čekalo to hlavní – sešly se u slavnostní „štědrovečerní“ večeře. A potom se šlo spát. To se jim tak líbilo, že se na další přespávání moc těší.

Škola Vrchlabí: závěrečné zkoušky

Závěrečné vysvědčení převzali žáci praktické školy ve Vrchlabí. Nebylo to ovšem zadarmo. Předtím museli složit závěrečnou zkoušku, která se skládala z teoretické a praktické části. Její součástí bylo třeba vaření či domácí práce. V podstatě šlo o takovou malou maturitu. Nikdo ale nepohorřel, výsledky byly naopak výborné; ukázalo se, že

žáci se v praktické škole připravovali svědomitě. Proto je také mohlo jejich závěrečné vysvědčení

náležitě potěšit. Předávalo se v evangelickém kostele ve Vrchlabí – ve slavnostní atmosféře a za přítomnosti celé školy.

Škola Čáslav: společně před prázdninami

Na hradbách, v blízkosti dvou chrámů a s velkou zahradou. Málokterá škola má tak pěkné umístění jako speciální škola Diakonie v Čáslavi. V jejich venkovních prostorách se často konají události i pro veřejnost a tak to bylo i na závěr loňského školního roku. Děti ze speciální školy se setkaly s žáky Základní školy T. G. Masaryka.

Rodičům škola přitom připravila besedu s paní Evou Tomanovou, která vyprávěla o svých zkušenostech ze života v rodině s postiženým dítětem.

Adam Šůra

AKTUALITA

Letošní postní sbírka Diakonie vynesla přes 600 tisíc Kč

Výtěžek postní sbírky 600 000 Kč poputuje na pomoc syrským uprchlíkům v Libanonu a Jordánsku. Diakonie využije peníze na nákup vybavení na zimu, která je v horských oblastech Libanonu překvapivě chladná. Pro

uprchlíky, žijící často v jedné holé místnosti, není lehké ji přečkat. Deky, matrace, kamna či topný olej nakoupí Diakonie až na místě, aby zároveň podpořila místní trh. Teplé deky vyrábí v komunitních dílnách přímo syrští uprchlíci, a díky naší pomoci tak získávají práci.

Další část peněz podpoří zřízení a provoz komunitního centra v jordánském městě Zarqá, které poskytne volnočasové a vzdělávací kurzy a pomůže ekonomické samostatnosti uprchlíků.

„V Libanonu působíme od roku 2017. S podporou Ministerstva zahraničních věcí a ve spolupráci s naším místním partnerem pomáháme nejzranitelnějším lidem, kteří nejsou pokryti

oficiální pomocí OSN,“ říká Erik Siegl, vedoucí zahraniční sekce humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie, a dodává: „Syrským uprchlíkům byl věnován i výtěžek z postní sbírky 2018. 700 000 Kč posloužilo na stavbu a provoz denního centra pro děti od tří do pěti let v jordánském uprchlickém táboře Zaatarí.“

Postní sbírku pořádá Diakonie – Středisko humanitární a rozvojové spolupráce již 12 let před Velikonoce a její výnos vždy míří na pomoc potřebným lidem do zahraničí. Za celou dobu dárci přispěli celkovou částkou 5,5 mil. Kč. Více na www.postnisbirka.cz.

JAK TO VIDÍ FARÁŘ PRO MENŠINY

Vztahy a nevztahy na pokračování

Otevřený rozhovor boží předsudky i omyly

Jako farář pro menšiny jsem byl vyzván k reakci na příspěvek bratra Jiřího Marka, kterým reagoval na „Otázku na tělo“ z *Českého bratra* 6/2019 (Téma: Vztahy a nevztahy). V odpovědích na otázku „Co pro vás znamená svatba?“ bratru Markovi vadilo, že se tři ze čtyř respondentů v odpovědi zastali možnosti pro svatbu osob stejného pohlaví. Nejprve jsem si důkladně přečetl celé toto číslo evangelického časopisu. Vzhledem k tématu se v něm aktuálních témat a proměn rodiny i otázky sexuální (a citové) orientace dotýká více příspěvků:

Poslední slovo Pavly Hájíkové „Jak pohřbít tradiční rodinu“ ukazuje, že tzv. tradiční rodina v 19. století za mnoho nestála – děti houfně umíraly a neměly žádná práva, stejně jako ženy. Na výchovu dětí udření rodiče neměli čas. Je otázka, komu by se dnes v takové tradiční rodině chtělo žít.

Píšu tento příspěvek na dovolené v kraji Babičky Boženy Němcové, a tak bych jen dodal, že tradiční rodina stála na hierarchicky budované společnosti, v níž ti nahoře žili v podstatě stejně jako lidé dnes (kněžna Kateřina Vilemína Zaháňská byla třikrát vdaná a třikrát rozvedená a měla nemanželskou dceru), zatímco velká většina dole postavených neměla ve společnosti žádné slovo a význam – na pomníku padlým z prusko-rakouské války je po nápisu „Věrní císaři zemřeli smrtí hrdinů“ uvedeno patnáct jmen důstojníků a stručný údaj „a 328 mužů“. Kdo tehdy nestál na vrcholu společenského žebříčku, proměnil se velice snadno jen v bezprávné číslo. Chtěli bychom takovou tradiční rodinu?

Z loňského čísla časopisu Církve bratrské *Brána* byl do *Českého bratra* převzat článek „Můj syn je gay“, líčící pocity matky, jejíž syn se doma přiznal ke své homosexuální orientaci.

V úvodní biblické úvaze „Tak trochu o svatbě“ z pera Michala Vogla se dočteme také slova: „Stejnopohlavní páry se logicky domáhají stejných práv jako páry heterosexuální, protože chtějí naplňovat stejné cíle, dodnes živé i z textů Geneze – život ve vztahu, touhu po společenství, touhu nebýt sám, ale mít pomoc sobě rovnou.“

Naproti tomu Jakub Drápal v článku Obhajoba tradiční rodiny stručně uvádí: „A teď se dostávám k stejnopohlavním svazkům. Na základě různých důvodů jsem přesvědčen, že nejsou to samé jako manželství heterosexuálních partnerů, to by si ale vyžadovalo vlastní článek.“

Ve zprávě o posledním synodu se dočteme také větu: „Synodálové dále rozhodli o sestavení komise, která se bude zabývat přípravou na rozhovor s lidmi z LGBTQ+ komunity.“

V kontextu takového rozhovoru chápu jak Otázku na tělo z *Českého bratra*, tak i odpověď bratra Marka. Snad to mohlo být jen v uvedení otázky vysvětleno.

K evangelické tradici již od dob staré Jednoty bratrské patří důraz na rozhovor, hledající aktuální podobu pravdy Písma. K víře totiž patří, že bere vážně jak biblické poselství, tak také současný svět, a hledá, jak Písmo aktuálně pochopit a podle něj žít.

Posun v problémech i názorech

Bratr Marek ve svém příspěvku píše o posunu v Českobratrské církvi za posledních dvacet let. Když jsem se nechal roku 1987 v ČCE pokřtít, přečetl jsem si, abych v církvi zdomácněl, všechna dosavadní čísla časopisu Bratrstvo od dvacátých let a výběrově další tisk i Evangelické kalendáře. Pochopil jsem, že v evangelické církvi měla každá doba svá témata, nad nimiž diskutovala. V třicátých letech to byla otázka, zda mohou mladí křesťané tancovat na tanečních zábavách, počátkem let padesátých, zda mohou ženy působit jako farářky, koncem sedmdesátých, zda je nový překlad Bible – ekumenický – použitelný pro čtení při bohoslužbách. Ve stejné době, aniž se o tom příliš psalo, se také řešilo, jak se stavět k tomu, když se křesťané rozvedou. A pokud si to dobře pamatuji, rozhovor o lidech s homosexuální orientací se na stránkách Českého bratra objevil již koncem let osmdesátých. Tématu homosexuality a křesťanské víry se věnoval synod ČCE v roce 2005 (tedy před 14 lety) a tam byl dán popud ke vzniku textu „Problematika homosexuálních vztahů“ (Knižnice studijních textů ČCE, Praha 2006). Učitelé Evangelické teologické fakulty v něm přesvědčivým způsobem dokládají, že biblické texty, které jsou tradičně používány v diskusi proti homosexuálům, se nevyjadřují k tomu, jak je dnes chápána odlišná sexuální a citová orientace, ale popisují sexuální násilí v rámci stejno i různopohlavních vztahů.

Již přes pětadvacet let se v Kobyliškém sboru ČCE i na dalších místech shromažďují členové a příznivci sdružení homosexuálních křesťanů Logos – a během týdne, v němž se koná *Prague Pride*, chystají vždy dvoje bohoslužby i další bohatý křesťanský program. Vidíme tedy, že nedochází k žádnému rychlému posunu, ale k vývoji, který je evangelické církvi přirozený.

Otevřený rozhovor

Otázky vřely se v evangelické tradici tradičně řeší přemýšlením a diskusí nad Písmem, a nikoliv paušálním odsuzováním. Dovolím si zde tedy také napsat několik reakcí na článek bratra Marka:

Podle materiálů, dostupných na internetu, zastánci „Manželství pro všechny“ nechťjí nijak ohrožovat tradiční rodinu, pouze umožnit legální sňatek i osobám stejného pohlaví. Ten už je možný v mnoha zemích světa, i tak tradičně katolických, jako je Španělsko, Rakousko, Irsko či Malta. V České republice je velké množství rozdílů mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím na rovině symbolické i na rovině společenského uznání – administrativní, majetkové (např. registrovaní partneři nemohou mít společné jmění) a ve výchově dětí („přestože dvě lesby nebo dva gayové už dnes docela běžně vychovávají děti, právoplatný rodič je vždy jen jeden z nich, ten druhý nemá žádné oficiální povinnosti nebo práva, což může komplikovat život hlavně dítěti“).

Tradiční rodina, sestávající z muže, ženy a dětí, není ohrožena „genderovou ideologií“, nýbrž celým komplexem jiných vlivů – vztahovými krizemi, přezaměstnaností rodičů i malou podporou rodiny ze strany státu a zaměstnavatelem. Silně o genderové ideologii mluví někteří konzervativní křesťané v souvislosti s Istanbulskou úmluvou proti násilí v rodinách, kterou Česká republika také podepsala. Istanbulskou úmluvu důkladně vykládá brožura, vydaná Radou vlády ČR, s dlouhým názvem: *Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí: Mýty a fakta*. Dodal bych k tomu, že násilí vůči ženám je opakovaně tematizováno i v Bibli, v příbězích, jejichž četba budí ve čtenářích soucit.

Židovské požehnání

Myslím, že stojí za to si také připomenout roli manželství v evangelické církvi. Manželství není v naší církvi malá svátost, jako je v církvi katolické, nýbrž požehnání (obvykle velké). Zdrojem tohoto požehnání si jsou manželé navzájem. Jako farář oddávám velké množství heterosexuálních párů, a tak věnuji přípravě mnoho času (obvykle pět setkání, přičemž letos jsem oddal již 22 párů). Ze široké nabídky požehnání a modliteb, které ode mě snoubenci dostanou, si překvapivě často vybírají židovské liberální požehnání, v němž ►

zaznívá: „Požehnaná buď radost milenců. Dnes s tímto párem oslavujeme jejich svobodný vstup do manželství. Kéž je toto rozhodnutí dovoleno všem párům, a umožní tak komukoli se vzít bez překážek, odsuzování nebo pronásledování. Heterosexuální páry, které se berou, se tedy obvykle necítí ohroženy těmi homosexuálními – naopak jim také jejich lásku přejí.“

Manželství pro všechny?

Manželé si při svatbě slibují věrnost, lásku a odpuštění. Tato trojice, která nese kvalitní plody, ale také znamená nároky, je zřejmě základ kvalitního vztahu, jehož jsou schopny heterosexuální i homosexuální páry (jak jsem poznal během let, kdy jsem v kontaktu se spolkem Logos). Jako farář jsem proto sám zastávce manželství pro všechny.

Současně však pokládám v církvi za důležité také rozhovor, a to právě o tématech, v nichž se

lišíme. Jako ženatý muž se v mnoha názorech liším od své ženy. O podstatných věcech ovšem diskutujeme – to, že se navzájem pochopíme či tolerujeme, nám umožňuje soužití. Když někdo z církve odejde na základě názorových rozdílů (jak to naznačuje ve svém příspěvku bratr Marek), připomíná mi to rozvod, před nímž už se spolu lidé nebaví. Členství v církvi tedy – podobně jako manželství – požaduje věrnost. Věrnost se upevňuje právě komunikací o odlišnostech. Rád bych, abychom i o otázce manželství pro všechny vedli v církvi rozhovor. Ke kompetentnímu rozhovoru ale patří, že se bavíme i s těmi, jichž se věc týká. S těmi, kdo mají o rozhovor zájem, budu rád diskutovat (i osobně). Odkazují však také na spolek Logos, v němž si mnoho členů otázku manželství pro všechny bere za svou.

*Mikuláš Vymětal, celocírkevní
farář pro menšiny*

RECENZE

Odvaha dívat se zpátky

Linda Olsson: Dobro v tobě

„...jako bych dříve žila uzamčena. Dosud neexistoval žádný výhled, ani zevnitř ven, ani zvenčí dovnitř. Nyní jako by se cosi otevřelo. Překvapilo mne, že jsem se necítila ohrožena. Ne, naopak mě naplnilo nevysvětlitelné očekávání. Jako by mi prospělo otevřít dveře a odstranit nános. Možná jsem doufala, že mi to pomůže vidět život chronologicky uspořádaný. Vidět jej jako celek. Těžko chápat, proč se mi to zdálo tak naléhavé, když mi schopnost zavřít dveře za každou etapou života dosud připadala nezbytná, abych vůbec přežila.“

Jaké to byly etapy života, do nichž se jen s velkou dávkou odvahy hlavní hrdinka knihy, lékařka a umělkyně Marianne, odvažuje nahlédnout? Až do konce knihy cítíme napětí a zvědavost. Jak se příběh propojí? Setká se ještě někdy dávne

děvčátko Marianne a její malý bratříček Daniel? Jak se ta žena za Švédska ocitla až na druhé straně zeměkoule? Žila vždycky tak osaměle? Kdo je ten záhadný chlapec, který přichází ve čtvrtek do Mariannina omšelého domku na jídlo?

Dřívější kniha Lindy Olsson *Sonáta pro Miriam* (rec. v ČB 6/2017) vypráví hodně o mlčení, které způsobilo nedorozumění a bolest. Ani v této knize nejsou hrdinové příliš sdílní. Chlapec Ika většinou odpovídá sotva znatelným pohybem hlavy, jen výjimečně z něho vypadne celá věta. S farmářem Georgem sousedí Marianne už 15 let, ale taky o něm neví skoro nic. S ostatními lidmi z okolí se nezná. Je pořád „ta nová“. A manželovi kdysi na cestě do míst svého dětství nedokázala říct, co se kde stalo. Ale i sama před sebou se celá desetiletí neodvažuje vzpomínat,

skládat příběh svého života dohromady, vidět celek. Přineslo by to příliš mnoho bolesti.

Čtenář je do Mariannina příběhu vtažen a solidárně čeká, až ona sama najde odvahu podkročit další část své historie. Chvillemi máme chuť předběhnout, listovat dál a zjistit, kdo je

onen záhadný fotograf Michael, co se stalo s hrdinčinou maminkou nebo proč se Marianne opakovaně zdá sen o cestě k útesu nad mořem.

Jako malá žila Marianne u dědečka. Chodili na procházky, lovili ryby. Jednou během cesty venku najednou popadl dědeček čtyřletou vnučku prudce do náručí. Vyděsila se, nevěděla, co se děje. Dědeček se neusmívá, prudce mu buší srdce. Ukazuje, jak se kousek od nich po skále vine úzký šedivý had. Malá Marianne poprvé zažila, že se dědeček bojí a jejími jistotami to otrásl. I ten velký silný usměvavý dědeček má strach.

Otrěs a ztrátu jistot zažije Marianne ještě mockrát.

Dětství není vždy doba bezstarostné radosti v láskyplném prostředí. Možná proto je dospělá Marianne tak citlivá vůči zvláštnímu chlapci, kterého najde na pobřeží. Respektuje

jeho mlčenlivost, jinakost, odtažitost. Zve ho na návštěvu, ale nechává svobodu, jestli bude chtít přijít. Nabízí blízkost, ale vnímá, že on potřebuje svůj soukromý bezpečný prostor. Hodně se i beze slov dozví z toho, jak chlapec hraje na klavír.

Spisovatelka Linda Olsson se narodila ve Stockholmu v roce 1948, manželova práce zavedla rodinu do Afriky, Asie a nakonec se usadili na Novém Zélandu. Zde teprve začala Linda Olsson psát, její první román vyšel v roce 2005. V češtině vychází *Dobro v tobě* jako její třetí kniha.

Čtu ji uprostřed léta. Večer před chalupou postupně padá tma, jedna žárovka na zdi tak akorát osvětluje knihu a kousek zápraží. Balím se do svetru. Několik hodin čtení sdílí mou nehybnost ropucha, která kousek ode mne čeká na noční kořist. Nic neulovila. Zato já jsem o kousek bohatší. Jako čtenář jsem totiž byla pozvána k rozplétání zauzlované změti vzpomínek, držela hlavní hrdince palce, aby „to dopadlo dobře“, nevědouc přitom, co přesně by „dopadnout“ mělo.

Marianne spolu s malým chlapcem Iku tvoří na pobřeží obrovský obraz z nalezených mušlí, kamenů a naplavených kusů dřeva. Až za dlouho, při pohledu shora, se ukáže obraz jako celek. V mozaice našeho života se nedají měnit kameny tam jednou vložené. Některé jsou hodně ostré a v obrazu jsme je určitě nechtěli. Ale máme naději, že ten obraz bude jako celek vypadat dobře. Všechny jednotlivosti tam budou mít své místo.

„Najednou jsem viděla poloostrov jako celek a mohla jej pojmut do svého srdce jako součást minulosti, kterou jsem si chtěla uchovat, a stejně tak jako součást budoucnosti, které jsem teď opatrně šla v ústrety.“

Vystoupali jsme ještě výš a pod námi jinak svěbytné části krajiny postupně začaly splývat.

Všechno se pospojovalo a splývalo v jeden celek.“

Lenka Ridzoňová

Linda Olsson: Dobro v tobě, Praha, Vyšehrad 2018, 208 s.

Vesele i vážně, s nadsázkou a humorem

Pavla Smetanová žije na ostrově Korfu už dvacet let. A jak sama říká, její zábavný manžel a dvě děti jí slouží jako neutuchající inspirace. Kdo zná její předchozí knížky, může srovnávat, třeba proměny řecké společnosti a přece stále stejnou laskavě poklidnou mentalitu ostrovanů, údiv nad pořádky v tamním školství, zdravotnictví či státní správě a vlídný nadhled při střetech s dětmi, u kterých je řecká puberta stejná jako česká.

První knížka Pavly Smetanové se jmenuje *Sonjin deník* a autorka v ní sarkasticky zachycuje svá mladá léta, kdy pracovala na různých místech světa jako delegátka cestovních agentur. V knížkách *Příběhy z olivového ostrova* a *Pod cypřišem se sklenkou ouza* se věnuje životu na ostrově – s humorem i vážně.

Autorka je bystrá pozorovatelka a dokáže glosovat s nadsázkou a vtípem situace, do kterých se dostává jako organizátorka dovolených pro české turisty na Korfu, jako matka dospívajících dětí i jako manželka lékaře, který pečuje o letní hosty a zažívá s nimi situace komické, ale i dramatické. V příbězích z Korfu se dozvíme o dalších Čechích na ostrově, například o farmářce, která se tam také přivdala, a vůbec o přátelstvích, která kvetou, když se o ně pečuje. A rozvíjet přátelské vazby Pavla opravdu umí. Je spojena s lidmi z různých koutů Evropy i světa, zve je, zařizuje pobyty na míru a nikdy jí není zatěžko posedět s hosty nad sklenkou vína nebo místního ouza.

Bohaté kontakty jsou samozřejmě zdrojem inspirace pro další psaní. A tak vznikl již třetí soubor, tamním životem inspirovaný – *Příběhy z korfských uliček*. Jsme vlídně vtaženi do stínu olivových hájů, na břeh moře, do taveren i do uliček hlavního města Kerkyry a setkáváme se s místními figurkami i autorčinou rodinou a přáteli. Na ostrově svítí slunce skoro pořád, cikády cvrčí, u vína se může posedět kdykoli a plavat v moři se dá po celý rok. Dočteme se také, že na podzim přijdou občas i husté mraky, prší a na duši padne splín. Celkově však lze všechna díla Pavly Smetanové zařadit do kategorie „čtení na prázdniny“ – svěží jazyk a humorný styl převládá. Poslední soubor je oživen několika kapitolami, na-

vpravo Pavla Smetanová při autogramiádě
v Nakladatelství Lidové noviny

zvanými *Z deníčku Ofélie*, které napsala autorčina dcera Souzanna Ofelia, aby – jak sama říká – uvedla maminčino psaní na pravou míru.

Pavla Smetanová píše kromě knížek svůj internetový blog a spolupracuje také jako zahraniční zpravodajka s Českým rozhlasem. Je dcera evangelického faráře a někdejšího synodního seniora ČCE Pavla Smetany a o svém životě na řeckém ostrově Korfu říká: „Krásně může být všude, pokud je člověk zdravý, obklopuje se dobrými lidmi a váží si toho, co má.“

Daniela Ženatá

Pavla Smetanová: *Příběhy z korfských uliček*.

Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2019.

252 stran.

Dětství vysoko v horách

Příběh paní Zdeny z Javorníků

Na dovolené ve slovenských Javorníkách jsme se sestrou potkaly šestašedesátiletou paní Zdenou, evangeličku, která nám vyprávěla příběh svého mládí.

Narodila se v Československu roku 1953, ale spíš, když ji člověk poslouchal, řekl by, že je to příběh její prababičky. Dětství prožila vysokou v horách, na samotě, kde byly jen čtyři chalupy. Do nejbližší vesnice to bylo asi čtyři kilometry, což nebylo tak daleko, ale, jak jsme se sestrou zjistily, je to pěkný stoupák! Strmá cesta, občas má člověk co dělat, aby nesklouzl a neupadl; a to jsme šly za pěkného počasí, v létě, kdy cestičky byly suché...

Cesta mléka

Cestu dolů do údolí absolvoval otec paní Zdeny každé ráno. Brzy ráno maminka podojila jejich pět krav – říkalo se tomu ranní mléko. Přidala k tomu mléko večerní – to, co nadojila předešlý večer, všechno nalila do veliké konve, která byla na způsob nůše či batohu. Tu si dal tatínek na záda, do každé ruky ještě jednu konvičku s mlékem, a šel pěšky dolů do vsi, kde na něj čekal známý s povozem a s koňmi. Ten mléko přelil a zavezl na hlavní silnici, kde už čekalo auto a odvezlo mléko do mlékárny v Púchově. Představa, že nesu konve plné mléka a nesmím je vylít, mi připadala neskutečná. A co teprve v zimě? Skoro za tmy, na sněhu a ledu?

Soukromé hospodaření v komunistických časech

Čtyři rodiny samy nahoře v horách. Když vznikla družstvo, kam měli na příkaz komunistů všichni drobní soukromníci odevzdat svá pole i zvířata, ponechali komunističtí úředníci obyvatele samot v horách, aby hospodařili dál, ale s podmínkou, že musí odevzdávat družstvu roční „kontingent“. To byly poměrně vysoké dávky – například 50 metrů brambor, 1000

vajec. „To přišel sobec z výboru,“ říká paní Zdena a myslí člověka z vedení obce, „a museli jsme mu nadiktovat, kolik máme zvířat.“ Podle toho jim odvodily každý rok vyměřili. Když to nezvládli, dostali pokutu.

Samozřejmě se to trochu obcházelo. Paní Zdena vzpomíná, jak chovali jedno prase načerno. Měli ho mimo hlavní chlívek, schované. Když přišla kontrola, maminka byla sama doma s dětmi, nejmladší

křičelo v kolébce. Manžel doma nebyl, byla bezradná, jak má s úředníky jednat. Přiznala se: „Máme prase načerno.“ Úředníci se začali smát, dívají se na ni a říkají: „Paní, kdybyste měli prase načerno, tak nám to takhle neříkáte, víte co, radši běžte utiřit to malé dítě.“ „A klidně si to tu prohlédněte,“ řekla ještě vyplašená žena. „No, my už radši půjdeme, ať můžete obstarat ty děti,“ řekli na odchodu. Prase pak hospodář tajně, v noci zabil. Pak přišla další kontrola, prohledali všechno, prase bylo dávno snědené, jen v udírně visely prasečí nohy, vlastně už jen kosti. Chtěli z nich nařezat kolečka na knoflíky. To je prozradilo. Táta Zdeny kvůli tomu šel k soudu, a protože tímto nesplnil kontingent, hrozilo mu vězení. Bez něj by byla rodina v horách úplně ztracena.

Naštěstí maminka u soudu rekla, že prase načerno chované přiznala, vždyť jim přece nabízela, ať si to tam prohlédají. Tak nakonec rodina skončila jen s pokutou a hospodář mohl hospodařit dál.

Sousedská výpomoc

Otec měl dva koně. Každou zimu, když nebylo tolik práce, jezdil do sousední vsi s koňmi a vozem a pomáhal sedlákům rozvážet hnůj. V létě jim zase pomáhal orat a oni mu za to přišli nahoru do kopců pomoci vybírat brambory, což by rodina sama nezvládla. Lidé z dolní vsi přišli pomáhat též, když se kosila tráva nebo když se mlátilo obilí.

Na samotě do roku 1962 neměli vůbec elektrinu. Zdenička psávala úkoly do školy při petrolejce. Prádlo se pralo ručně na valše. Rádio bylo na baterie.

Děti musely odmalinka pomáhat. Ještě předškolní Zdenka pásala husy, měla jich na starost někdy až 15. Musela je hlídat, aby nešly do obilí nebo do bramborového pole a neponičily úrodu. Pasení hus bylo podle paní Zdeny snadné, horší bylo, když jako starší, asi v druhé třídě, začala pást krávy. Když bylo horko, krávy utekly do lesa, do stínu, a musela je vyhánět.

Škola

Když šla Zdenička poprvé do školy, do vsi hluboko v údolí, maminka šla s ní, a když se vracely, na každé rozvojce lesních cest udělala z kamínků šipku. Příští den šla už Zdena sama a nikdy prý nezabloudila. Až po několika letech se přidala mladší sestra. V zimě už měl pan učitel ve třídě roztopená kachlová kamna, promočené děti vyzul a svlékl, šaty jim usušil, a když měly jít domů, zase je oblékl do suchého. Zdence navíc uvařil čaj, protože místo oběda zůstávala ve škole, zatímco ostatní vesnické děti si zaběhly na oběd domů. Rodiče mu každý rok přinesli kilo cukru, to měla Zdena do čaje.

Pan učitel se už od začátku zajímal o to, kde prvňáčci bydlí a odkud do školy putují. Hned druhý den školy všechny samoty v horách, kde děti bydlely, obešel. Škola byla jednotřídka, společná

pro první čtyři ročníky, pan učitel učil všechny děti naráz. Vedle školy zabírala dost velký kus pozemku školní zahrada, kde se děti učily hospodařit. Učitel byl kulturní člověk, sám fotil, promítal filmy, s dětmi nacvičoval divadlo, ženy ve vesnici učil prát v pračce. Učil děti také spořit, každému založil vkladní knížku a vybízela je, ať si nosí korunu, když ji sem tam doma dostanou. Jedenkrát týdně přijížděl do školy na kole evangelický farář a učil děti náboženství. Sám měl pět dětí.

Když po čtyřech letech Zdena začala chodit do vyšší školy v sousední vsi, měla mladou paní učitelku, která uspořádala soutěž „čistých topánok“ – hodnotila, jak čisté boty děti mají, když ráno přijdou. Děti ze Zdenčiny samoty vždy dopadly nejhůře. Na podzim škola vypomáhala s vybíráním brambor na různých polích a jednou zašla celá třída pomáhat i na pole na Zdenčinu samotou. Učitelka, která kopec sotva vylezla, se pak dětem omlouvala a soutěž zrušila.

Stěhování

Rok 1965 byl velice deštivý. Kvůli sesuvům půdy v horách musela rodina, ač nerada, opustit staré bydliště a odejít do náhradního bydlení dole ve vesnici. Když se stěhovali, tatínek vyrobil dřevěné bedny pro malá zvířata – slepice, husy, králíky, kozy. A to všechno naložil na vůz. Za vozem šla tehdy dvanáctiletá Zdena a vedla na

řetízku pět krav. Před vozem šla maminka, na rukou nesla tříměsíčního bratříčka, vedle ní šla šestiletá sestřička. Tak šli náročným terémem asi sedm kilometrů. Malou sestřičku táta vzít na vůz nemohl, ten byl plný zvířat. „To by ji byli ztratili,“ dodává paní Zdena.

Očima dneška

Vyškrábaly jsme se do sedla, kde se schovává vesnice s bývalou školou. A dále nahoru na louky nad polorozpadlými domky na Zdenčině rodné samotě. Rozhlížíme se z louky, vonící mateřidouškou, do kraje kolem – nad sebou jen ticho,

občas přelétne dravec, vlny modrých hřebenů hor v dáli. Tu najednou chápeme, proč tady na tom místě, snad možná i nějak blíž k nebi, lidé zatoužili kdysi bydlet. Svědčí to o jejich nezdolnosti a společné víře.

Paní Zdena i v citelné materiální chudobě a nezajištěnosti prožila krásné a bohaté dětství. Její vzpomínky jsou zaplněny kouzelnými obrazy. A její vyprávění nás strhlo autentičností a barvitostí.

Po rozhovoru s paní Zdenou zapsala **Olga**

Pikousová, červenec 2019

(redakčně upraveno)

POSLEDNÍ SLOVO

Bezkonfesijní křesťanství

Když mi bylo patnáct, kroužil jsem kolem jedné půvabné spolužačky, a v jednom ze spousty našich rozhovorů jsem se jí taky zeptal, zda jí nevadí, že jsem křesťan, že chodím do kostela a částečně žiju ve společenství sboru (církve). Že to je nejpádná otázka patnáctiletého pubertáka, to teď už vím. Ale protože slečna, příkladný neznaboh konce osmdesátých let, měla asi taky nějaké sympatie ke mně, bez váhání odpověděla, že vlastně taky věří, že si doma čte Bibli (to jsem jí nikdy nevěřil), ale že do kostela nechodí. Přívrženec bezkonfesijního křesťanství?

Bezkonfesijní křesťanství – na první pohled mi to zní jako divné spojení, něco jako „ohnivá voda“ nebo „vajíčková tlačěnka“. Dnes stále aktuálnější religionistické hledání (post)moderních lidí zároveň ovšem také chápu. Hledání víry „v něco“, co zas není úplně bez „křesťanských hodnot“, ale tak úplně tradiční křesťanství to není. Zda ovšem bezkonfesijní křesťanství je tohle, nebo něco jiného, se nějak úplně neumím rozhodnout.

Slovo konfese, česky si to překládám jako vyznání, mám spojeno s vyznáním víry nebo vin. Proto mi

tak úplně nejde na rozum to spojení bezkonfesijní křesťanství. To se chce asi říct, že nevyznávám křesťanství, pak ale asi vyznávám něco jiného, nebo nevyznávám nic, ale nejsou na to lepší názvy?

Církev jako společenství, natož jako struktura, není dneska „in“. Ostatně také, jak praví jakýsi vtip, Ježíš přinesl evangelium (dobrou zprávu pro člověka) a vznikla církev. Zval Ježíš k něčemu, co bychom mohli nazvat „bezkonfesijní židovství“, když kázal na horách a všelijak ladil tradiční přikázání? (srv. Mt 5,27nn)

Církev jako společenství, natož jako struktura, není dneska in. A vůbec tradice nejsou „in“. Žijeme přece v době pokročilého individualismu a nezávislosti, kde každá tradice jenom zatěžuje. A přece nám tolik chybí. Není se o co opřít, když tonu a nevím si se svým individualismem a nezávislostí rady.

Je bezkonfesijní křesťanství skutečně jakási nízkokalorická neboli odlehčená forma křesťanství, s Bibli na nočním stolku, s Ježíšem v srdci, bez církevních struktur, bez společenství církve? A je to vůbec k něčemu?

Štěpán Brodský

podzim u Daňkovic, foto: Lýdia Mamulová

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,
Jan Kirschner, Ondřej Kolář,
Tomáš Pavelka, Jaroslav
Pechar, Lenka Ridžoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Foto: Vojtěch Zikmund

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

čísla 10/2019 je 22. 9. 2019

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2019 má název „Společnost a víra“.
Číslo 10/2019 se bude věnovat tématu „Autorita v církvi“.

ISSN 1211-6793

Diakonické setkání v Sola gratia, Bystřice pod Hostýnem

10. - 13. listopadu 2019

Setkání k odpočinku těla i povzbuzení duše

Zveme zaměstnance, dobrovolníky, přátele Diakonie i zástupce partnerských sborů.
Více informací a přihlášky na www.diakonie.cz/setkani2019

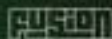
DARUJ LETOS = DARUJEŠ DVAKRÁT!

Od roku 2009 ovlivnil Fusion životy tisíců mladých lidí na 20 místech v České republice a na dalších 30 místech v Evropě. Podpořte nás a staňte se součástí služby, která dlouhodobě nese ovoce.

**KAŽDÝ DAR, OBDRŽENÝ OD SRPNA DO KONCE ROKU 2019, BUDE
DÍKY STRATEGICKÉMU NADAČNÍMU FONDU ZDVOJNÁSOBEN.**

Naskenuj QR kód a podpoř nás hned teď.

Pomáháte za života?
Pomáhejte i po něm.

12. 9. – 13. 10.
měsíc dobročinné závěti

Sepsáním poslední vůle zabezpečíte především rodinu i své blízké. Navíc můžete díky daru ze závěti podpořit i činnost Diakonie nebo jiné organizace.

www.diakonie.cz/zavet

Diakonie
Československá církev evangelická